

Elintarvikeketjutietojen toimittaminen ja valvonta

Viranomaisen toiminnan tulee perustua laissa olevaan toimivaltaan ja viranomaistoinnassa tulee tarkoin noudattaa lakia. Viranomaisohjeet eivät ole oikeudelliselta luonteeltaan muita viranomaisia tai toimijoita sitovia. Viime kädessä lainsäädännön soveltamista koskevat kysymykset ratkaisee tuomioistuin.

Tässä ohjeessa on sekä suoria lainauksia lainsäädännöstä, että tulkintoja lainsäädännön soveltamisesta. Suorat lainaukset lainsäädäntötekstistä on esitetty värillisellä taustalla. Ohjeessa esitetyt tulkinnat ovat Ruokaviraston näkemyksiä siitä, miten lainsäädäntöä tulisi soveltaa.

Elintarvikeketjutietojen toimittaminen ja valvonta	
Ruokaviraston ohje	4929/04.02.00.01/2020/6 (entinen numero 16005)
Esittelijä	Anne Fagerlund
Hyväksyjä	Marjatta Rahkio
Käyttöönotto	1.9.2020

Sisällysluettelo

1	Yleistä	5
2	Määritelmät	5
3	Alkutuotannon toimijan tehtävät.....	7
3.1	Elintarvikeketjutiedot, jotka alkutuotannon toimijan on toimitettava teurastamoon.....	7
3.2	Eläimen luovuttaminen elintarvikkeena käytettäväksi varoajan kuluessa	14
3.3	Elintarvikeketjutietojen kohdentaminen teurastettaviin eläimiin.....	15
3.4	Elintarvikeketjutietojen toimittamistavat ja määräajat.....	16
3.5	Alkutuotannon toimijan kirjanpito	18
4	Alkutuotannon toimijaa valvovan kunnan elintarvikevalvonnan tehtävät.....	19
5	Teurastamotoimijan tehtävät	20
5.1	Elintarvikeketjutietojen omavalvonta	20
5.2	Elintarvikeketjutiedot sähköisesti tai osana terveydenhuolto- tai muuta tietojärjestelmää 21	
5.3	Elintarvikeketjutietojen vastaanottaminen, arviointi ja kirjanpito	22
5.4	Elintarvikeketjutietojen ja niiden arviointitulosten antaminen virkaeläinlääkärille.....	25
5.5	Palautteen toimittaminen alkutuotannon toimijalle	27
5.6	Toimenpiteet silloin, kun elintarvikeketjutietoja ei ole toimitettu asianmukaisesti	28
5.7	Elintarvikeketjutietojen toimittaminen teurastamosta toiseen teurastamoon	29
6	Virkaeläinlääkärin tehtävät.....	29
6.1	Elintarvikeketjutietojen viranomaisvalvonta	29
6.2	Virkaeläinlääkärin myöntämät poikkeusluvut ja niihin liittyvät päätökset.....	31
6.3	Elintarvikeketjutietoihin liittyvät toimenpiteet ja päätökset.....	33
6.4	Virkaeläinlääkärin ilmoitukset toimijoille ja toimivaltaisille viranomaisille.....	36
6.4.1	Ilmoitukset toimijoille	36
6.4.2	Ilmoitukset toimivaltaisille viranomaisille	37
7	Lainsäädäntö ja ohjeet.....	39
	Liite 1 Alkutuotannon toimijan ilmoitus elintarvikeketjutiedoista, mallilomake	42
	Liite 2 Alkutuotannon toimijan ilmoitus siipikarjan elintarvikeketjutiedoista, mallilomake	45

RUOKAVIRASTO
Livsmedelsverket • Finnish Food Authority

Ohje
4929/04.02.00.01/2020/6

1 Yleistä

Tässä ohjeessa Ruokavirasto ohjeistaa alkutuotannon toimijoita ja teurastamotoimijoita sekä heitä valvovia viranomaisia elintarvikeketjutietojen sekä eräiden muiden tietojen toimittamisesta ja toimittamisen valvonnasta. Tämä ohje korvaa Ruokaviraston ohjeen 16005/5. Ohjetta päivitetään lainsäädännön muuttuessa ja muulloinkin tarvittaessa.

Tässä ohjeessa on selvennetty EU-lainsäädännön ja kansallisen lainsäädännön vaatimuksia sekä elintarvikeketjun toimijoiden ja valvontaviranomaisten vastuuta.

Elintarvikeketjutietojen toimittamisvaatimus koskee kaikkia muita teurastettavia eläinlajeja paitsi luonnonvaraista riistaa ja kaloja.

2 Määritelmät

Tässä ohjeessa tarkoitetaan:

- 1) **alkutuotantopaikalla** alkuperätilaa, alkutuotantotilaa, alkutuotantopaikkaa tai eläinten pitopaikkaa, josta eläin tai eläinerä lähetetään teurastamoon. Porojen osalta alkutuotantopaikalla tarkoitetaan myös porojen erotuspaikkaa tai muuta paikkaa, jossa poron teurastamisen aloittaminen on sallittua;
- 2) **alkutuotannon toimijalla** toimijaa, tuottajaa, eläimen omistajaa tai haltijaa ja porojen osalta myös paliskuntaa, joka pitää tai kasvattaa eläimiä ja lähettää niitä teurastettavaksi;
- 3) **erällä** tai **eläinerällä** samasta alkutuotantopaikasta samaan aikaan teurastettavaksi lähetettävää yksittäistä tai useampaa eläintä ja siipikarjan osalta samasta parvesta peräisin olevia, samana päivänä teurastettavaksi lähetettäviä lintuja;
- 4) **parvella** sisätiloissa pidettäviä lintuja, jotka jakavat saman ilmatilan tai ulkona pidettäviä lintuja, joita pidetään samoissa tiloissa tai samassa tarhassa;

- 5) **teurastamolla** kotieläinten tai tarhatun riistan teurastamoa, poro- tai siipikarjateurastamoa tai vastaavaa pienteurastamoa;
- 6) **teurastamotoimijalla** teurastustoimintaa harjoittavaa elintarvikealan toimijaa;
- 7) **elintarvikeketjutiedoilla** niitä tietoja, jotka alkutuotannon toimijan on toimitettava alkutuotantopaikasta teurastamoon silloin, kun eläimiä lähetetään teurastamoon teurastettavaksi;
- 8) **tunnistenumerolla** tai **tunnisteella** eläimen tai eläinerän yksilöivää tunnistetta;
- 9) **hevoseläimen tunnistusasiakirjalla** komission asetuksen (EU) 2015/262 mukaista tunnistusasiakirjaa (hevospassia). 31.12.2015 mennessä tunnistettujen hevoseläinten tunnistusasiakirjat noudattavat komission asetuksen (EY) N:o 504/2008 vaatimuksia ja ovat edelleen kelpoisia. Jos hevoseläin on syntynyt ennen 1. heinäkuuta 2009 ja sillä on jo ollut passi tai rekisteritodistus, jossa on kirjattuna, tai johon on mahdollista kirjata rokotukset, terveystarkastusten laboratoriotulokset ja lääkinnällinen hoito, sille ei ole tarvinnut hakea uudelleen tunnistusasiakirjaa ((EU) 2015/262, IX luku, 43§);
- 10) **teurastamotoimijan alkutuotannon toimijalle antamalla palautteella** teurastamotoimijan vastuulla olevaa lihantarkastuspäätöksen tietojen, sikojen sairastuvuustietojen ja muiden merkityksellisten tietojen antamista palautteena alkutuotannon toimijalle;
- 11) **virkaeläinlääkärillä** toimivaltaisen viranomaisen joko henkilöstön jäseneksi tai muutoin nimittämää eläinlääkärinä, jolla on asianmukainen pätevyys virallisen valvonnan ja muiden virallisten toimien suorittamiseksi ((EU) 2017/625 (valvonta-asetus), 3 artikla, kohta 32)
- 12) **virkaeläinlääkärin** tekemällä **todentamisella** otoksiin perustuvaa viranomaisvalvontaa, jolla virkaeläinlääkäri pyrkii varmistumaan siitä, että teurastamotoimija on omavalvonnallaan varmistunut elintarvikeketjutietojen sisällön ja toimittamisen vaatimustenmukaisuudesta ja oikeellisuudesta;
- 13) **virkaeläinlääkärin teurastamotoimijalle ja alkutuotannon toimijalle ilmoittamilla tiedoilla** virkaeläinlääkärin kirjaamia, merkittäviä elintarvike-turvallisuuteen, kansanterveyteen, eläinten terveyteen tai eläinten

hyvinvointiin vaikuttavia löydöksiä ja tarkastustuloksia, jotka virkaeläinlääkärin on ilmoitettava teurastamotoimijalle ja alkutuotannon toimijalle ja

- 14) **virkaeläinlääkärin ilmoituksilla muille viranomaisille** virkaeläinlääkärin vastuulla olevaa, tarkastustuloksista ilmoittamista toimivaltaisille viranomaisille.

1.2.2020 alkaen kansallisessa elintarvikelainsäädännössä käytetään termejä virkaeläinlääkäri, virallinen avustaja ja teurastamon henkilökunta aikaisemmin käytettyjen tarkastuseläinlääkäri, lihantarkastaja ja lihantarkastusavustaja sijaan.

3 Alkutuotannon toimijan tehtävät

3.1 Elintarvikeketjutiedot, jotka alkutuotannon toimijan on toimitettava teurastamoon

(EY) N:o 852/2004 liite I (alkutuotanto), osa A (alkutuotannossa ja siihen liittyvissä toiminnoissa sovellettavat yleiset hygieniasäännökset, kohta III (tietojen kirjaaminen), alakohta 7

7. Elintarvikealan toimijoiden on pidettävä kirjaa ja säilytettävä kirjatut tiedot elintarvikkeiden vaarojen hallitsemiseksi käyttöön otetuista toimenpiteistä asianmukaisella tavalla ja asianmukaisen ajan –. Elintarvikealan toimijoiden on annettava kirjaimansa asianmukaiset tiedot pyynnöstä toimivaltaisen viranomaisen ja vastaanottavien elintarvikealan toimijoiden saataville.

(EY) N:o 853/2004 liite II (useita eläinperäisiä tuotteita koskevat vaatimukset), jakso III (elintarvikeketjua koskevat tiedot), kohdat 3 ja 4

3. – – elintarvikeketjua koskevien tietojen on katettava erityisesti seuraavat seikat:

- a) tilanne eläinten alkuperätilalla tai alueen eläinten terveystilanne ja se, onko tilan virallisesti tunnustettu noudattavan valvottuja pito-olosuhteita triikiinin osalta komission asetuksen (EY) N:o 2075/2005 liitteessä IV olevan I luvun A kohdan mukaisesti;
- b) eläinten terveydentila;
- c) eläinlääkkeet tai muut eläimille asiaankuuluvalla ajanjaksolla annetut hoidot aina kun varoaika on muu kuin nolla sekä hoitojen päivämäärät ja varoajat;
- d) sellaisten tautien esiintyminen, jotka voivat vaikuttaa lihan turvallisuuteen;
- e) eläimiltä otettujen näytteiden tai muiden lihan turvallisuuteen mahdollisesti vaikuttavien sairauksien diagnosoimiseksi otettujen näytteiden analyysien tulokset, jos niillä

on merkitystä kansanterveyden suojelun kannalta, zoonoosien ja jäämien seurannan ja valvonnan yhteydessä otetut näytteet mukaan luettuina;

f) asiaankuuluvat tiedot aiempien ante mortem- ja post mortem -tarkastusten tuloksista samalta alkuperätilalta peräisin olevien eläinten osalta mukaan lukien erityisesti virkaeläinlääkäriin antamat tiedot;

g) tuotantoa koskevat tiedot, kun niistä voi käydä ilmi taudin esiintyminen; ja

h) alkuperätilan toimijan tavanomaisesti käyttämän yksityisen eläinlääkäriin nimi ja osoite.

4. a) Teurastamotoiminnan harjoittajille ei kuitenkaan tarvitse toimittaa seuraavia tietoja:

i. edellä 3 kohdan a, b, f ja h alakohdassa tarkoitettuja tietoja, jos ne ovat jo teurastamotoiminnan harjoittajan tiedossa (esimerkiksi pysyvän järjestelyn tai laadunvarmistusjärjestelmän kautta); tai

ii. edellä 3 kohdan a, b, f ja g alakohdassa tarkoitettuja tietoja, jos tuottaja ilmoittaa, että asiaankuuluvia ilmoitettavia tietoja ei ole.

b) Tietojen ei tarvitse olla sanatarkka ote eläinten alkuperätilan kirjanpidosta. Ne voidaan toimittaa sähköisenä tietojenvaihtona tai tuottajan allekirjoittamalla yhdenmukaisella ilmoituslomakkeella.

Alkutuotantoasetus 1368/2011, 6 § (tietojen toimittaminen alkutuotannon tuotteista)

Alkutuotannon toimijan on toimitettava vastaanottavalle elintarvikealan toimijalle tieto seikasta, joka voi vaikuttaa haitallisesti lähetettävien tai jo lähetettyjen alkutuotannon tuotteiden tai niistä saatavien elintarvikkeiden turvallisuuteen. – –

Alkutuotantoasetus 1368/2011 liite 2 (toimialakohtaiset vaatimukset alkutuotannolle), luku 1 (teuraseläimet), kohta 1.1 (elintarvikeketjutiedot)

1. Alkutuotannon toimija voi toimittaa elintarvikeketjutiedot teurastamoon esimerkiksi osana eläinten terveydenhuolto- tai muuta järjestelmää.

2. Elintarvikeketjutietojen on sisällettävä tieto mahdollisesta eläimeen injektoidusta mikrosirusta.

3. Eläimistä saatavien elintarvikkeiden hygienia-asetuksen liitteen II jakson III 3 kohdan c-g alakohtien osalta tiedot on ilmoitettava ennen teurastettavaksi lähettämistä seuraavilta ajanjaksoilta:

a) kohdan c mukaiset eläinten lääkitsemistä koskevat tiedot vähintään 30 päivän ajalta. Tiedot on ilmoitettava myös niistä varoajallisista lääkkeistä, joiden varoaika on

ollut voimassa tai se on päättynyt viimeisen 30 päivän aikana. Hevosten osalta lääkitsemistiedot on kuitenkin ilmoitettava kaikista hevosille annetuista varoajallisista lääkkeistä kuuden kuukauden ajalta;

b) kohdan d mukaiset eläintaudit kolmen kuukauden ajalta tai eläinerän elinajalta, jos se on lyhyempi kuin kolme kuukautta;

c) kohden e mukaiset näytteiden analyysitulokset kolmen kuukauden ajalta tai eläinerän elinajalta, jos se on lyhyempi kuin kolme kuukautta. Kohdan e mukaiset vierasainevalvonnan tulokset on ilmoitettava yhden vuoden ajalta;

d) kohdan f mukaiset aiempien ante- ja post mortem -tarkastusten tulokset yhden vuoden ajalta;

e) kohdan g tuotantoa koskevat tiedot kolmen kuukauden ajalta tai eläinerän elinajalta, jos se on lyhyempi kuin kolme kuukautta.

4. Muista mahdollisista seikoista, jotka voivat vaikuttaa haitallisesti elintarvikkeiden turvallisuuteen, on ilmoitettava yhden vuoden ajalta.

5. Kun alkutuotannon toimija lähettää siipikarjaa teurastamoon, hänen on lisäksi toimitettava teurastamoon seuraavat tiedot:

a) salmonellavalvontaohjelmaan kuuluvien lintujen osalta kunnaneläinlääkärin viimeisimmän tarkastuskäynnin ajankohta ja tarkastustulokset sekä tieto viimeisimmän salmonellatutkimuksen ajankohdasta ja tutkimustuloksesta;

b) kasvatusaikainen kuolleisuus lähetettävässä erässä;

c) lintujen saapumispäivä alkutuotantopaikalle, saapumiserän koko ja lintujen alkuperä (hautomon nimi).

Valtioneuvoston asetus broilereiden suojelusta VNa 375/2011, 14 § (4 Teurastamolle toimitettavat parvea koskevat tiedot)

Eläinsuojelulain 26 c §:n 5 momentissa tarkoitettut teurastamolle toimitettavat parvea koskevat tiedot ovat:

1) kasvattamo ja kasvatusosasto, jossa parvi on kasvatettu;

2) parven päiväkohtainen kuolleisuusaste;

3) parven broilereiden rotu tai hybridi;

4) laskelma parven kumulatiivisesta päiväkohtaisesta kuolleisuusasteesta.

Alkutuotannon toimijan tulee toimittaa teurastamoon jokaisen eläinerän mukana seuraavassa luetellut elintarvikeketjutiedot. Alkutuottaja vastaa toimittamiensa elintarvikeketjutietojen oikeellisuudesta ja paikkansapitävyydestä. Alkutuottajan tulee ottaa huomioon viranomaisten antamat määräykset ja rajoitukset, kuten eläinten siirtokielto, suunnitellessaan eläinten lähettämistä teuraaksi. Lähetettävien tietojen ei tarvitse olla sanatarkka ote eläinten alkuperätilan kirjanpidosta. Teurastamotoimijan tulee pystyä arvioimaan elintarvikeketjutietojen avulla sitä, onko eläinten teurastettavaksi ottamiselle esteitä tai onko esimerkiksi lihantarkastuksen osalta erityisiä tarpeita.

Hevosen mukana on lisäksi toimitettava hevoseläimen tunnistusasiakirja, jossa on lääkitystietoja koskevat osiot, sen varmistamiseksi, että kyseisen hevosen teurastaminen elintarvikkeeksi on sallittua.

Alkutuotannon toimijan on toimitettava teurastamolle seuraavat tiedot:

a) Tilanne eläimen tai eläinerän alkutuotantopaikalla tai alueen eläinten terveystilanne sekä tieto siitä, onko sikojen pitopaikan virallisesti tunnustettu noudattavan valvottuja pito-olosuhteita triikiinin osalta

- Esimerkiksi tietojen toimittamisen ajankohtana voimassa oleva, valvontaviranomaisen eläintautilain (441/2013) nojalla alkutuotantopaikalle tekemä päätös taudin leviämisen estämiseksi (rajoittavat määräykset).
- Sikojen osalta ilmoitetaan, onko pitopaikan virallisesti tunnustettu noudattavan valvottuja pito-olosuhteita triikiinin osalta komission asetuksen (EY) N:o 2075/2005 liitteessä IV olevan I luvun A kohdan mukaisesti.
- Tietoja ei tarvitse ilmoittaa, jos ne ovat jo teurastamotoimijan tiedossa esimerkiksi tietojärjestelmän tai laadunvarmistusjärjestelmän kautta.
- Tietoja ei myöskään tarvitse ilmoittaa silloin, jos ilmoitettavia seikkoja ei ole. Tällöin alkutuotannon toimijan on vakuutettava, että edellä mainittuja tietoja ei ole.

b) Teurastettavaksi toimitettavan eläimen tai eläinerän terveydentila

- Esimerkiksi alkutuotantopaikalla havaitut poikkeamat lähetettävän eläimen tai eläinerän terveydessä ja kunnossa, kuten hännänpuremat, lapa- haavaumat tai ontumiset.
- Tietoja ei tarvitse ilmoittaa, jos ne ovat jo teurastamotoimijan tiedossa esimerkiksi tietojärjestelmän tai laadunvarmistusjärjestelmän kautta.
- Tietoja ei myöskään tarvitse ilmoittaa silloin, jos ilmoitettavia seikkoja ei ole. Tällöin alkutuotannon toimijan on vakuutettava, että edellä mainittuja tietoja ei ole.

c) Teurastettavaksi toimitettavalle eläimelle tai eläinerälle annetut varoajalliset lääkkeet, varoajalliset rehut, varoajalliset lääkerehut tai varoajalliset hoidot

- Eläimen tai eläinerän tunnistustiedot (kohta 4.3),
- Käytettyjen varoajallisten lääkkeiden, varoajallisten lääkerehujen ja varoajallisten hoitojen tiedot ilmoitetaan vähintään 30 päivän ajalta. Tiedot on ilmoitettava myös niistä varoajallisista lääkkeistä, joiden varoaika on ollut voimassa tai se on päättynyt viimeisen 30 päivän aikana. Hevosten osalta lääkitsemistiedot on kuitenkin ilmoitettava kaikista hevosille varoajallisista lääkkeistä kuuden kuukauden ajalta.
- Tietoina tulisi ilmoittaa käytettyjen varoajallisten lääkkeiden, varoajallisten lääkerehujen tai varoajallisten hoitojen
  - nimet
  - lääkkeiden, rehujen ja lääkerehujen myyjät tai valmistajat (koska virkaeläinlääkäri on tarvittaessa tarkastettava valmisteiden tiedot eikä valmistetta voi yksilöidä ainoastaan nimen perusteella),
  - antopäivämäärät,
  - lääkerehun käytön lopettamisajankohta (koska varoaika laskeaan lopettamisajankohdasta),
  - lääkkeille, lääkerehuille ja hoidoille määrätty varoajat sekä
  - ajankohdat, jolloin varoajat ovat päättyneet (koska toimija vastaa siitä, että eläimet toimitetaan teurastettavaksi vasta varoajan päättymisen jälkeen).
- Alkutuotannon toimijan on lisäksi vakuutettava, että teurastettavaksi toimitettava eläinerä ei sisällä sellaisia eläinyksilöitä, joilla varoaika ei ole kulunut umpeen. Vakuutus tulee antaa sellaisista eläimistä, joita ei yksilöidä ja joiden lääkitystietoja ei voida antaa eläinkohtaisesti, esimerkiksi sioista ja siipikarjasta.

d) Sellaisten tautien esiintyminen alkutuotantopaikalla, jotka voivat vaikuttaa lihan turvallisuuteen

- Taudit ilmoitetaan kolmen kuukauden ajalta tai eläinerän elinajalta, jos se on lyhyempi kuin 3 kuukautta.
- Tässä kohdassa taudeilla tarkoitetaan tilan samassa pitopaikassa tai piha-
piirissä pidettävillä eläimillä diagnosoituja tauteja, kuten sikaruusua, salmonellaa, listerioosia, luomistautia, pernaruttoa, TSE-sairauksia.

- e) Eläimiltä otettujen näytteiden tai lihan turvallisuuteen mahdollisesti vaikuttavien sairauksien diagnosoimiseksi otettujen näytteiden analyysitulokset**
- Näytteiden analyysitulokset ilmoitetaan kolmen kuukauden ajalta tai eläinerän elinajalta, jos se on lyhyempi kuin kolme kuukautta.
  - Esimerkiksi tiedot teurastettavaksi lähetetystä eläinlajista taudinaiheuttajien toteamiseksi alkutuotantopaikalla otetuista näytteistä ja näytteiden tutkimustuloksista silloin, jos löydökset voivat vaikuttaa eläimistä saatavien elintarvikkeiden turvallisuuteen. Esimerkiksi salmonellan, EHEC:n, listerian tai kampylobakteerin esiintymisen toteamiseksi otetut näytteet ja niiden tutkimustulokset.
  - Vierasainevalvonnan tulokset ilmoitetaan kaikkien eläinlajien osalta yhden vuoden ajalta silloin, kun tutkimuksissa todetaan vierasta ainetta yli maa- ja metsätalousministeriön vierasaineasetuksessa 1/EEO/2007 sallitun määrän.
- f) Asiaankuuluvat tiedot aiempien *ante* ja *post mortem* -lihantarkastusten tuloksista samalta alkutuotantopaikalta peräisin olevien eläinten osalta mukaan lukien erityisesti virkaeläinlääkärin ilmoittamat tiedot**
- Tiedot ilmoitetaan kaikkien eläinlajien osalta yhden vuoden ajalta.
  - Asiaankuuluvina tietoina pidetään esimerkiksi tämän ohjeen kohdan 7.4.1. mukaisia virkaeläinlääkärin ilmoittamia tietoja, kuten positiivista trikiinitutkimustulosta tai eläinten lantaisuutta.
  - Tietoja ei tarvitse ilmoittaa, jos ne ovat jo teurastamotoimijan tiedossa esimerkiksi tietojärjestelmän tai laadunvarmistusjärjestelmän kautta.
  - Tietoja ei myöskään tarvitse ilmoittaa silloin, jos ilmoitettavia seikkoja ei ole. Tällöin alkutuotannon toimijan on vakuutettava, että edellä mainittuja tietoja ei ole.
- g) Tuotantoa koskevat tiedot, kun niistä voi käydä ilmi taudin esiintyminen**
- Tiedot ilmoitetaan kolmen kuukauden ajalta tai eläinerän elinajalta, jos se on lyhyempi kuin kolme kuukautta.
  - Tuotantoa koskevia tietoja voivat olla esimerkiksi rehun tai veden kulutukseen liittyvät tiedot. Myös kystikerkoosi-riskin arvioimiseksi tieto siitä, että alle 20 kuukauden ikäinen nauta ei ole koskaan ollut laitumella, tulisi ilmoittaa.
  - Tietoja ei tarvitse ilmoittaa silloin, jos ilmoitettavia seikkoja ei ole. Tällöin alkutuotannon toimijan on vakuutettava, että edellä mainittuja tietoja ei ole.

h) Sen eläinlääkärin nimi ja yhteystiedot, jonka palveluja alkutuotantopaikalla tavallisesti käytetään

- Tietoja ei tarvitse ilmoittaa, jos ne ovat jo teurastamotoimijan tiedossa esimerkiksi tietojärjestelmän tai laadunvarmistusjärjestelmän kautta
- Siipikarjan osalta alkutuotannon toimijan on lisäksi toimitettava teurastamoon seuraavat tiedot:

Siipikarjan osalta alkutuotannon toimijan on lisäksi toimitettava teurastamoon seuraavat tiedot:

i) Salmonellavalvontaohjelmaan kuuluvien lintujen osalta kunnan- tai valvonta-eläinlääkärin viimeisimmän tarkastuskäynnin ajankohta ja tarkastustulokset sekä tieto viimeisimmän salmonellatutkimuksen ajankohdasta ja tutkimustuloksesta

j) Teurastettavaksi toimitettavan erän kasvatusaikainen kuolleisuus (kk)

- Tiedot ilmoitetaan kappaleina (kpl) ja prosentteina (%) Kasvatusaikaisen kuolleisuusprosentin (kk-%) laskukaava:

$$\text{kk-\%} = \frac{\text{lintujen lukumäärä kasvatuskauden alussa} - \text{lintujen lukumäärä kasvatuskauden päättyessä}}{\text{lintujen lukumäärä kasvatuskauden alussa}} \times 100 \%$$

- Valtioneuvoston asetuksen 375/2011 mukaan broilereiden osalta ilmoitetaan parven päiväkohtainen kuolleisuusaste ja laskelma parven kumulatiivisesta päiväkohtaisesta kuolleisuusasteesta

k) Lintujen saapumispäivä alkutuotantopaikalle, saapumiserän koko ja lintujen alkuperä (hautomon nimi)

Broilereiden osalta ilmoitetaan lisäksi broilereiden rotu tai hybridi.

Lisäksi kaikkien eläinten osalta seuraavat tiedot:

l) Todetun tai epäillyn eläintaudin vuoksi teuraaksi menevään eläimeen tai eläinerään kohdistuva näytteenottomääräys.

- Esimerkiksi pitopaikassa todetun epätyyppillisen scrapien vuoksi yli 18 kk ikäisiin teuraseläimiin kohdistuva näytteenottomääräys (maa- ja metsätalousministeriön asetus 763/2016 lampaiden ja vuohien TSE-tautien vastustamisesta 11 §).

Muut seikat

Muista mahdollisista seikoista, jotka voivat vaikuttaa haitallisesti elintarvikkeiden turvallisuuteen, on kaikkien eläinlajien osalta ilmoitettava yhden vuoden ajalta ja tarvittaessa myös pidemmältä ajalta.

Esimerkiksi:

- eläimille käytettävän rehun, juomaveden tai laidunten saastuminen
- taudinaiheuttajien esiintyminen alkutuotantopaikan muussa kuin teurastettavaksi lähetettävässä eläinlajissa
- eläimiin injektoidut mikrosirut

3.2 Eläimen luovuttaminen elintarvikkeena käytettäväksi varoajan kuluessa

Laki eläinten lääkitsemisestä 387/2014 12 § ja 25 §

12 § Varoaikojen noudattaminen

Eläimen omistajan ja haltijan on noudatettava tuotantoeläimelle annettavalle lääkkeelle määrättyjä varoajoja.

Eläin saadaan teurastaa elintarvikkeena käytettäväksi eläimelle annetun lääkkeen varoaikana vain, jos se täyttää eläimistä saatavien elintarvikkeiden hygieniasetuksen liitteen III jakson I luvun VI vaatimukset. Eläintä ei kuitenkaan saa teurastaa elintarvikkeena tai rehuna käytettäväksi eläimelle annetun estrogeenisesti, androgeenisesti tai gestageenisesti vaikuttavaa ainetta tai beeta-agonisteja sisältävän lääkkeen varoaikana.

Eläin tai eläimestä saatu tuote saadaan luovuttaa elintarvikkeena käytettäväksi lääkkeen varoaikana vain, jos Elintarviketurvallisuusviraston hyväksymällä menetelmällä voidaan luotettavasti todistaa, ettei eläin tai tuote sisällä lääkejäämiä yli lainsäädännössä sallitun enimmäismäärän. — —

25 § Eläimen omistajan ja haltijan velvollisuus antaa tietoja

— — on eläimen omistajan tai haltijan kirjallisesti ilmoitettava tuotantoeläimen tai siitä saatavan tuotteen vastaanottavalle muulle laitokselle tai yksikölle, jos eläin tai eläimestä saatu tuote luovutetaan elintarvikkeena käytettäväksi varoajan kuluessa.

Eläimen omistajan tai haltijan on myös annettava kirjallinen selvitys 12 §:n 3 momentissa tarkoitetun tutkimuksen tuloksista lääkkeen varoaikana elintarvikkeena käytettäväksi luovutettavasta eläimestä tai eläimestä saadusta tuotteesta. — —

Eläin saadaan teurastaa elintarvikkeena käytettäväksi eläimelle annetun lääkkeen varoaikana vain, jos se täyttää teurastamon ulkopuolella tapahtuvaa hätäteurastusta

koskevat vaatimukset (eläimistä saatavien elintarvikkeiden hygieniasetuksen (EY) N:o 853/2004 liitteen III jakson I luku VI). Häätäurastuksella tarkoitetaan tilannetta, jossa muuten terve eläin on joutunut onnettomuuteen, jonka vuoksi sitä ei voida eläimen hyvinvointiin liittyvistä syistä kuljettaa teurastamoon elävänä. Eläinlääkärin on tehtävä eläimelle *ante mortem* -tarkastus. Tainnutettu ja pistetty eläin on kuljetettava teurastamoon ilman viivytystä. Mahat ja suolet voidaan poistaa eläinlääkärin valvonnassa, ja ne on kuljetettava eläimen mukana teurastamolle.

Lääkkeen varoaikana häätäurastetun eläimen liha voidaan käyttää elintarvikkeena vain, jos Ruokaviraston hyväksymällä menetelmällä voidaan todistaa, ettei lihassa ole lääkkeitä enempää kuin lainsäädännön asettamat enimmäismäärät. Nämä enimmäismäärät on kirjattu komission asetukseen (EU) N:o 37/2010.

Jos eläin tai eläimestä saatu tuote luovutetaan elintarvikkeena käytettäväksi varoajan kuluessa, eläimen omistajan tai haltijan on ilmoitettava siitä kirjallisesti eläimen vastaanottavalle teurastamolle. Jos eläin saapuu teurastamolle lääkkeen varoajan aikana, teurastusta on lykättävä siihen asti, että varoaika päättyy.

3.3 Elintarvikeketjutietojen kohdentaminen teurastettaviin eläimiin

Elintarvikeketjutiedot on yksilöitävä viitenumeron avulla, jotta elintarvikeketjutietoihin liittyvä arviointitulokset (kohta 5.4) ja palaute (kohta 5.5) voidaan yhdistää annettuun ilmoitukseen. Viitenumerona voi käyttää esimerkiksi ilmoituksen lähettämispäivämäärää, tai jos samana päivänä lähetetään useampia ilmoituksia, ilmoitukselle annettavaa juoksevaa numeroa.

Elintarvikeketjutietojen perusteella tehtävät päätökset koskevat sitä eläintä tai sitä eläinerää, jota ilmoitetut tiedot koskevat. Sen vuoksi elintarvikeketjutiedoissa tulee ilmoittaa niiden eläinten tunnistenumero(t) tai tunniste(et), joita ilmoitus koskee ja ilmoitetun eläinten lukumäärän tulee vastata teurastamolle toimitettujen eläinten lukumäärää.

Jos jollain eläimellä on muusta erästä poikkeavia tietoja, on suositeltavaa yksilöidä kyseinen eläin ja antaa sitä koskevat elintarvikeketjutiedot erikseen, koska sitä koskeva mahdollinen päätös ei silloin vaikuta muihin eläimiin.

Tunnistenumeroilla tai tunnisteilla tarkoitetaan seuraavia eläimen tai eläinerän yksilöiviä tunnisteita:

- Nautaeläinten osalta EU-tunnusta

- Sikaeläinten osalta eläintenpitäjäkohtaista merkintätunnusta
- Lammas- ja vuohieläinten osalta EU-tunnusta tai vanhaa EU-tunnusta
- Hevoseläinten osalta hevoseläimen nimeä ja nimen lisäksi joko yksilöllistä tunnistusnumeroa ("rekisterinumeroa") tai mikrosirun numeroa. Kaikilla 1.7.2009 jälkeen tunnistetuilla Suomessa syntyneillä hevosilla on oltava siru. Osa jäsenvaltioista sallii myös polttomerkin.
- Siipikarjan osalta parvitunnistetta, joka voi olla esimerkiksi kasvatusosaston numero ja teurastuspäivämäärä.
- Tarhattujen villisikojen ja muiden eläinten osalta tarkoituksenmukaista eläimen tai eläinerän yksilöintitapaa, joka voi olla esimerkiksi kasvatuserän numero ja teurastuspäivämäärä.

3.4 Elintarvikeketjutietojen toimittamistavat ja määrääjat

(EY) N:o 853/2004 liite II (useita eläinperäisiä tuotteita koskevat vaatimukset), jakso III (elintarvikeketjua koskevat tiedot), kohdat 2 ja 7

2. Teurastamotoiminnan harjoittajalle on toimitettava nämä tiedot vähintään 24 tuntia ennen eläinten saapumista teurastamoon lukuun ottamatta 7 kohdassa mainittuja tapauksia.

7. Elintarvikeketjua koskevat tiedot voidaan toimivaltaisen viranomaisen luvalla ja edellyttäen, että tämän asetuksen tavoitteet eivät vaarannu, toimittaa kaikkien eläinlajien osalta teurastamoon alle 24 tuntia ennen kyseisten eläinten saapumista teurastamoon tai näiden eläinten mukana.

Kaikki elintarvikeketjua koskevat tiedot seikoista, joiden tiedetään voivan aiheuttaa vakavia häiriöitä teurastamon toiminnassa, on kuitenkin saatettava teurastamotoimintaa harjoittavan elintarvikealan toimijan tietoon hyvissä ajoin ennen eläinten saapumista teurastamoon, jotta elintarvikealan toimija pystyy ottamaan tiedot huomioon teurastamon toiminnan suunnittelussa. – –

Alkutuotantoasetus 1368/2011 6 § (tietojen toimittaminen alkutuotannon tuotteista)

– – Tiedot on toimitettava kirjallisesti tai sähköisesti.

Alkutuotantoasetus 1368/2011 liite 2, luku 1, kohta 1.1 (elintarvikeketjutiedot), alakohta 1

1. Alkutuotannon toimija voi toimittaa elintarvikeketjutiedot teurastamoon esimerkiksi osana eläinten terveydenhuolto- tai muuta järjestelmää.

Lihantarkastusasetus 2/2020 6 §: Elintarvikeketjutiedot

Elintarvikeketjutiedot voidaan virkaeläinlääkärin luvalla säilyttää pienteurastamon sijasta sen yhteydessä olevalla alkuperätilalla. Järjestely on mahdollinen vain kyseisellä alkuperätilalla kasvatettujen eläinten osalta.

Alkutuotannon toimijan on toimitettava teurastettavia eläimiä koskevat elintarvikeketjutiedot siihen teurastamoon, johon eläin tai eläinerä toimitetaan teurastettavaksi. Elintarvikeketjutiedot voidaan toimittaa joko sähköisesti tai paperisella ilmoituslomakkeella, jonka alkutuotannon toimija allekirjoittaa. Elintarvikeketjutiedot voidaan toimittaa myös esimerkiksi terveydenhuolto- tai muun tietojärjestelmän välityksellä, kuten esimerkiksi Sikavan tai Nasevan kautta (kohta 5.2).

Elintarvikeketjutiedot on kaikkien eläinlajien osalta toimitettava teurastamotoimijalle vähintään 24 tuntia ennen eläinten saapumista teurastamoon.

Elintarvikeketjutiedot voidaan poikkeustapauksissa, jos virkaeläinlääkäri antaa siihen luvan, toimittaa kaikkien eläinlajien osalta teurastamoon alle 24 tuntia ennen eläinten saapumista teurastamoon, mutta kuitenkin viimeistään eläinten mukana. Tietojen toimittaminen alle 24 tuntia ennen eläinten saapumista teurastamoon ei saa vaarantaa elintarviketurvallisuutta.

Alkutuotannon toimijan olisi hyvä huomioida, että tietojen toimittaminen myöhemmin kuin 24 tuntia ennen eläinten saapumista teurastamoon jättää tietojen mahdollisten puutteiden selvittämiseen vähemmän aikaa. Jos elintarvikeketjutietoja ei ole toimitettu vielä 24 tunnin kuluessa eläimen saapumisesta teurastamoon, eläintä ei saa teurastaa elintarvikkeena käytettäväksi ja se hylätään *ante mortem* -tarkastuksessa.

Alkutuotannon toimijan tulisi saattaa teurastamotoimijan tietoon hyvissä ajoin ennen eläinten saapumista teurastamoon sellaiset asiat, jotka voivat aiheuttaa häiriöitä teurastuksessa, jotta teurastamotoimija voi ottaa asiat huomioon teurastuksen suunnittelussa. Tällaisia asioita ovat esimerkiksi tavanomaisesta poikkeava kasvatuserä (esimerkiksi terveyden osalta) tai siipikarjan paastotuksen epäonnistuminen.

Lainsäädännössä ei ole asetettu aikarajaa sille, kuinka paljon ennen eläinten saapumista elintarvikeketjutiedot on sallittua toimittaa teurastamoon. Toimitettavien tietojen on oltava paikkansa pitäviä ja ajan tasalla. Suositus on, että tiedot toimitetaan aikaisintaan viikkoa ennen eläinten saapumista teurastamoon.

Jos tietoihin tulee muutoksia sen jälkeen, kun tiedot on jo toimitettu teurastamotoimijalle, alkutuotannon toimijan on toimitettava korjatut tiedot teurastamotoimijalle välittömästi.

Tämän ohjeen liitteenä (liitteet 1 ja 2) on kaksi erilaista mallilomaketta, joita voidaan käyttää elintarvikeketjutietojen ilmoittamiseen. Liitteen 1 mallilomake on tarkoitettu kaikille muille eläimille paitsi siipikarjalle ja liitteen 2 lomake on tarkoitettu ainoastaan siipikarjalle.

Jos eläimet teurastetaan alkutuotantotilan yhteydessä olevassa pienteurastamossa, kyseisellä tilalla kasvaneiden eläinten elintarvikeketjutietoja ei tarvitse toimittaa pienteurastamoon, vaan ne voidaan virkaeläinlääkärin luvalla säilyttää alkutuotantotilalla (kohta 6.2).

3.5 Alkutuotannon toimijan kirjanpito

(EY) N:o 852/2004 liite I (alkutuotanto), osa A (alkutuotannossa ja siihen liittyvissä toiminnoissa sovellettavat yleiset hygieniasäännökset), kohta III (tietojen kirjaaminen), alakohtat 7 ja 8

7. Elintarvikealan toimijoiden on pidettävä kirjaa ja säilytettävä kirjatut tiedot elintarvikkeiden vaarojen hallitsemiseksi käyttöön otetuista toimenpiteistä asianmukaisella tavalla ja asiaankuuluvan ajan, jonka pituus riippuu elintarvikeyrityksen koosta ja luonteesta. – –

8. Eläimiä kasvattavien tai eläinperäisiä alkutuotannon tuotteita tuottavien elintarvikealan toimijoiden on pidettävä kirjaa erityisesti seuraavasta:

- a) eläimille syötetyn rehun luonne ja alkuperä;
- b) eläinlääkkeet tai muut eläimille annetut hoidot, hoidon päivämäärät ja varoajat;
- c) sellaisten tautien esiintyvyys, jotka voivat vaikuttaa eläinperäisten tuotteiden turvallisuuteen;
- d) eläimistä otettujen näytteiden tai muiden diagnostisiin tarkoituksiin otettujen näytteiden, joilla on merkitystä ihmisten terveyden kannalta, analyysien tulokset; ja
- e) kaikki asiaan kuuluvat selvitykset eläinten tai eläinperäisten tuotteiden tarkastuksista.

Yllä mainituista tiedoista pidettävää kirjanpitoa on säilytettävä vähintään kolme vuotta, kuitenkin siten, että eläimille syötetyistä rehuista ja eläimille annettavista lääkkeistä ja hoidoista pidettävää kirjanpitoa on säilytettävä viisi vuotta.

Alkutuotannon toimijan on pidettävä kirjaa myös seuraavista tiedoista:

- teurastamotoimijoilta saadut palautteet (kohta 5.5)
- virkaeläinlääkäriltä saadut ilmoitukset (kohta 6.5.1.)
- tiedot eläimiin mahdollisesti injektoiduista mikrosiruista.

Näistä tiedoista pidettävää kirjanpitoa on säilytettävä vähintään yksi vuosi.

Alkutuotannon toimijan ei tarvitse pitää kirjaa elintarvikeketjutietojen toimittamisesta teurastamoon. Ruokavirasto kuitenkin suosittelee, että alkutuotannon toimija pitää kirjaa elintarvikeketjutietojen lähettämisestä teurastamoon silloin, kun elintarvikeketjutiedot sisältävät normaalista poikkeavia tietoja, kuten tietoja eläimelle annetuista varoajallisista lääkkeistä tai eläimen terveydentilassa havaittuja poikkeamia, esimerkiksi hännänpuremaa tai ontumista.

Kirjanpitovaatimukset koskevat myös sellaisia alkutuotannon toimijoita, jotka kasvatavat siipikarjaa, tarhattuja kaneja tai poroja ja teurastavat eläimet alkutuotantotilalla ja luovuttavat teurastamiensa eläinten lihaa suoraan kuluttajalle tai vähittäismyyntiin valtioneuvoston eräiden elintarviketurvallisuusriskeiltään vähäisistä toiminnoista antaman asetuksen (1258/2011) mukaisesti. Tällaisessa tilanteessa alkutuotannon toimijan on itse arvioitava ja tunnistettava vaarat ja huolehdittava siitä, että vain terveitä eläimiä teurastetaan.

4 Alkutuotannon toimijaa valvovan kunnan elintarvikevalvonnan tehtävät

EU 2019/627, 42 artikla Toimenpiteet tapauksissa, joissa elintarvikeketjua koskevat tiedot ovat harhaanjohtavia

1. Toimivaltaisten viranomaisten on toteutettava asianmukaisia toimia, jos ne havaitsevat, että toimitettavien tietojen mukana oleva kirjanpito, asiakirjat tai muut tiedot eivät vastaa alkuperätilan todellista tilannetta tai eläinten todellista tilaa tai että niillä pyritään tarkoituksellisesti johtamaan virkaeläinlääkäreitä harhaan.

2. Toimivaltaisten viranomaisten on toteutettava toimia eläinten alkuperätilasta vastaavan elintarvikealan toimijan tai muun asiassa osallisena olevan henkilön suhteen, teurastamotoiminnan harjoittaja mukaan luettuna. Nämä toimet voivat olla etenkin ylimääräisiä tarkastuksia. Tällaisten ylimääräisten tarkastusten kustannuksista vastaa alkuperätilasta vastaava elintarvikealan toimija tai muu asiassa osallisena oleva henkilö.

Kunnan elintarvikevalvontaviranomaisen on ryhdyttävä tarvittaviin valvontatoimenpiteisiin, jos se toteaa tai sille ilmoitetaan, että esimerkiksi teuraserän mukana toimitetut merkinnät, asiakirjat tai muut tiedot eivät vastaa alkutuotantopaikan todellista tilannetta tai eläinten todellista tilaa, tai että niillä pyritään harkitusti harhauttamaan virkaeläinlääkäriä. Elintarvikeketjutiedoissa ilmenneitä puutteita ja virheitä valvoo alkutuotantopaikalla kunnan elintarvikevalvontaviranomainen osana alkutuotantopaikan elintarvikelainsäädännön mukaista valvontaa.

5 Teurastamotoimijan tehtävät

5.1 Elintarvikeketjutietojen omavalvonta

Laitosasetus 795/2014 5§

5§ Laitoksen omavalvonnasta säädetään yleisen elintarvikehygieniasetuksen 4 ja 5 artiklassa, eläimistä saatavien elintarvikkeiden hygieniasetuksen liitteessä II ja III sekä elintarvikelain 19 §:ssä. - -

Omavalvonnan kirjausten tulee sisältää tallenteet omavalvonnan toteuttamisesta, siihen liittyvistä mittauksista, tutkimuksista ja selvityksistä sekä suoritetuista korjaavista toimenpiteistä ja ilmoituksista viranomaiselle. Tallenteiden on oltava valvontaviranomaisen saatavilla asianomaisessa laitoksessa.

Toimijan on säilytettävä omavalvonnan tallenteita vähintään kaksi vuotta, ja vähintään vuosi elintarvikkeen viimeisen käyttöpäivän tai parasta ennen -päivän jälkeen.

Vaatus toimijoiden velvollisuudesta laatia kirjallinen omavalvontasuunnitelma on poistunut lainsäädännöstä. Omavalvonnan vaatimukset eivät muuten ole muuttuneet ja toimijan on kyettävä kuvaamaan omavalvontatoimet suullisesti, jos kirjallista suunnitelmaa ei ole. Kirjallisen omavalvontasuunnitelman laatiminen on suositeltavaa laadukkaasti omavalvonnan varmistamiseksi.

Teurastamotoimijan tulee omavalvonnallaan pystyä varmistamaan elintarvikeketjutietojen sisällön ja toimittamisen vaatimustenmukaisuus ja oikeellisuus sekä ennakoimaan, millaisiin korjaaviin toimenpiteisiin hän tarvittaessa ryhtyy.

(Kirjallinen) omavalvonta sisältää kuvauksen elintarvikeketjutietojen pyytamisestä, vastaanottamisesta, arvioinnista, arvioinnin tulosten toimittamisesta virkaeläinlääkärille, mahdollisista toimenpiteistä, tietojen toimittamisesta alkutuotannon toimijalle ja virkaeläinlääkärille ilmoittamisesta.

(Kirjallisessa) omavalvonnassa olisi hyvä kuvata myös merkityksellisten tietojen (kohta 6.4) toimittaminen alkutuotannon toimijalle sisältäen toimitettavien tietojen sekä tietojen toimitustavan kuvauksen. Hevoseläinten tunnistusasiakirjan tarkastus sisältyy myös kuvaukseen.

Teurastamotoimijan tulee omavalvonnallaan valvoa, että elintarvikeketjutietojen toimittamista koskevia vaatimuksia ja aikarajoja noudatetaan. Hänen on varmistettava, että tiedot ovat vaatimusten mukaisia ja pitävät paikkansa. Tarvittaessa teurastamotoimijan tulee ryhtyä toimenpiteisiin vaatimusten noudattamisen varmistamiseksi. Omavalvonnan tallenteet, myös sähköiset tallenteet, on säilytettävä vähintään kaksi vuotta.

5.2 Elintarvikeketjutiedot sähköisesti tai osana terveydenhuolto- tai muuta tietojärjestelmää

Elintarvikeketjutiedot voidaan toimittaa terveydenhuolto- tai muun tietojärjestelmän, esimerkiksi Sikavan, Nasevan tai teurastamotoimijan oman tietojärjestelmän välityksellä. Tietojen sisältöä, toimittamista, tarkastamista, arvioimista ja virkaeläinlääkärille esittämistä koskevia vaatimuksia on noudatettava myös järjestelmän välityksellä toimitettavien tietojen osalta.

Virkaeläinlääkärillä on oltava mahdollisuus tarvittaessa tarkastaa kustakin eläimestä tai eläinerästä tietojärjestelmän välityksellä toimitetut elintarvikeketjutiedot sekä todentaa elintarvikeketjutietojen toimittamista laajemminkin.

Elintarvikeketjutiedot on tarvittaessa voitava arkistoida valvontakirjanpitoon. Tämä voidaan toteuttaa esimerkiksi tallentamalla ilmoitus sähköisenä asiakirjana tai tulostamalla ilmoitus paperille.

Sähköisessä muodossa toimitetut elintarvikeketjutiedot tulisi arkistoida siten, että ne säilyvät alkuperäisinä ja sisällöltään muuttumattomina.

5.3 Elintarvikeketjutietojen vastaanottaminen, arviointi ja kirjanpito

(EY) N:o 853/2004 liite II (useita eläinperäisiä tuotteita koskevat vaatimukset), jakso III (elintarvikeketjua koskevat tiedot), kohdat 1 ja 6-8

Teurastamoja hoitavien elintarvikealan toimijoiden on tarvittaessa pyydettävä, vastaanotettava ja tarkastettava tässä jaksossa tarkoitettujen elintarvikeketjua koskevat tiedot kaikkien teurastamoon lähetettyjen tai lähetettäväksi aiottujen eläinten osalta luukuun ottamatta luonnonvaraista riistaa, ja toimittava niiden mukaisesti.

1. Teurastamotoiminnan harjoittajat eivät saa hyväksyä eläimiä teurastamoihin ennen kuin ne ovat pyytäneet ja niille on toimitettu alkuperätilalla pidettyyn kirjanpitoon sisältyvät asiaankuuluvat elintarvikeketjua koskevat asetuksen (EY) N:o 852/2004 mukaiset tiedot.

6. Jos eläin tulee teurastamoon ilman elintarvikeketjua koskevia tietoja, teurastamotoiminnan harjoittajan on ilmoitettava tästä viipymättä virkaeläinlääkärille. Eläintä ei saa teurastaa ennen kuin virkaeläinlääkäri antaa siihen luvan.

7. – – Teurastustoimintaa harjoittavan elintarvikealan toimijan on arvioitava asiaankuuluvat tiedot ja toimitettava vastaanottamansa elintarvikeketjua koskevat tiedot virkaeläinlääkärille. Eläimiä ei saa teurastaa tai käsitellä ennen kuin virkaeläinlääkäri on antanut siihen luvan.

8. Elintarvikealan toimijoiden on tarkastettava kotieläiminä pidettävien kavioläimien mukana toimitetut passit sen varmistamiseksi, että eläin on tarkoitettu teurastettavaksi ihmisravinnoksi. Jos ne hyväksyvät eläimen teurastettavaksi, niiden on toimitettava passi virkaeläinlääkärille.

(EY) N:o 853/2004 liite III (erityisvaatimukset), jakso I (kotieläiminä pidettyjen sorkka- ja kavioläimien liha), luku VI (hätäteurastus teurastamon ulkopuolella), kohdat 5 ja 6

Elintarvikealan toimijoiden on varmistettava, että sellaisten kotieläiminä pidettyjen sorkka- ja kavioläimien lihaa, joille on tehty hätäteurastus teurastamon ulkopuolella, voidaan käyttää ihmisravinnoksi vain, jos kaikki seuraavat vaatimukset täyttyvät:

5. Teurastetun eläimen mukana on oltava teurastamoon kuljetettaessa eläimen kasvattaneen elintarvikealan toimijan ilmoitus, josta käyvät ilmi eläimen tunnistetiedot sekä eläinlääkkeet tai muut eläimelle annetut hoidot, hoidon päivämäärät ja varoajat.

6. Teurastamoon kuljettaessa teurastetun eläimen mukana on oltava eläinlääkärin antama ilmoitus, josta ilmenee *ante mortem* -tarkastuksen hyväksyttävä lopputulos, hätäteurastuksen päivämäärä, ajankohta ja syy sekä eläinlääkärin mahdollisesti antaman hoidon luonne.

Laitosasetus 795/2014 liite 2 (eri toimialojen laitosten rakenteelliset ja toiminnalliset lisävaatimukset), luku 1 (yleiset lisävaatimukset teurastamoille ja riistan käsitteilylaitoksille) kohta 1.7 (elintarvikeketjutiedot), alakohdat 1-3

1. Teurastamotoimija ei saa ottaa vastaan eläimiä, joiden elintarvikeketjutiedoista ilmenee seikkoja, joiden perusteella eläimiä ei saa teurastaa elintarvikkeena käytettäväksi.

2. Teurastamotoimijan on arvioitava jokaisen eläimen tai eläinryhmän elintarvikeketjutiedot ja ilmoitettava arviointinsa tulos tarkastuseläinlääkärille ennen *ante mortem* -tarkastusta.

Jos osa elintarvikeketjutiedoista on vain teurastamotoimijan tiedossa eläimistä saatavien elintarvikkeiden hygienia-asetuksen liitteen II jakson III kohdan 4 a tarkoittaman pysyvän järjestelyn tai laadunvarmistusjärjestelmän kautta, on toimijan asetettava myös nämä tiedot tarkastuseläinlääkärin saataville.

3. Jos teurastamotoimija toteaa, että elintarvikeketjutiedot eivät pidä paikkaansa esimerkiksi eläinten terveydentilan osalta tai niissä on puutteita, tulee hänen ilmoittaa asiasta tarkastuseläinlääkärille ja välittömästi ryhtyä toimenpiteisiin alkutuotannon toimijaa kohtaan tilanteen korjaamiseksi.

Laitosasetus 795/2014, liite II, luku 4: Muun tarhatun riistan kuin poron teurastamo

4.2. Toiminnalliset lisävaatimukset

1. Teurastamo voi ottaa vastaan tarhattuja sorkka- ja kaviueläimiä sekä tarhattuja siileälästäisiä lintuja, joiden teurastus on aloitettu jo pitopaikassa ja jotka on kuljetettu teurastamoon eläimistä saatavien elintarvikkeiden hygienia-asetuksen liitteen III jakson III kohdan 3 vaatimusten mukaisesti.

Tällaisten eläinten mukana on oltava virallisten todistusten malleista tietyille eläimille ja tavaroille sekä asetuksen (EY) N:o 2074/2005 ja täytäntöönpanoasetuksen (EU) 2016/759 muuttamisesta näiden todistusmallien osalta annetun komission täytäntöönpanoasetuksen (EU) 2019/628 liitteen IV todistukset sekä eläimistä saatavien elintarvikkeiden hygienia-asetuksessa edellytetyt asiakirjat. Toimijan on tarkastettava asiakirjat ja toimitettava ne tarkastuseläinlääkärille.

Laitosasetus 795/2014, 5§

5§: - - Toimijan on säilytettävä omavalvonnan tallenteita vähintään kaksi vuotta ja vähintään vuosi elintarvikkeen viimeisen käyttöpäivän tai parasta ennen -päivän jälkeen.

Teurastamotoimijan on pyydettävä, vastaanotettava ja arvioitava eläimiä koskevat elintarvikeketjutiedot ennen kuin hän voi hyväksyä eläimet vastaanotettavaksi teurastamoon. Pyyntö on mahdollista esittää alkutuotannon toimijalle toistaiseksi voimassa olevana.

Hevosen tunnistusasiakirja voidaan toimittaa hevosen mukana.

Teurastamotoimijan on arvioitava elintarvikeketjutiedot sekä hevospeläimen tunnistusasiakirja sen varmistamiseksi, että eläin voidaan teurastaa elintarvikkeeksi. Hevospeläimen tunnistusasiakirjassa on oltava kohta, jossa ilmoitetaan mahdollinen teurastuskielto ja johon merkitään ns. hevosluettelon lääkkeitä, joilla on pakollinen kuuden kuukauden varoaika.

Jotta teurastamotoimija voi varmistua elintarvikeketjutietojen toimittamisaikoja koskevia vaatimusten noudattamisesta, tämän on pidettävä kirjaa elintarvikeketjutietojen ja eläinten vastaanottamisen ajankohdista (päivämäärä ja kellonaika molempien osalta).

Euroopan komissio on ohjeessaan asetuksen (EY) N:o 853/2004 täytäntöönpanosta (SANCO/10098/2009, Rev. 2, kohta 5.7.) tulkinnut eläimistä saatavien elintarvikkeiden hygienia-asetuksen liitteessä II olevan III jakson kohtaa 5. Kohdassa säädetään elintarvikeketjua koskevien tietojen osalta, että teurastamotoiminnan harjoittajat arvioivat asiaankuuluvat elintarvikeketjutiedot ennen kuin päätetään, pääsevätkö eläimet teurastamoihin, ja tämän jälkeen tiedot asetetaan virkaeläinlääkärin saataville. Komission ohjeen mukaan teurastamotoimijan on käytännössä varmistettava, että elintarvikeketjutiedot on esitetty täydellisinä, ilman ilmeisiä virheitä tai puutteita, ja että ne tukevat päätöstä päästää eläimet teurastamoon. Komission tulkinnan mukaan asetuksen (EY) N:o 853/2004 säännöksessä ei edellytetä, että teurastamotoimija tekisi tiedoista ammatillisen arvioinnin, koska tällaisen arvioinnin voi komission ohjeen mukaan tehdä vain virkaeläinlääkäri.

5.4 Elintarvikeketjutietojen ja niiden arviointitulosten antaminen virkaeläinlääkärille

(EY) N:o 853/2004 liite II (useita eläinperäisiä tuotteita koskevat vaatimukset), jakso III (elintarvikeketjua koskevat tiedot), kohdat 5-8

5. Elintarvikealan toimijoiden, jotka ovat päättäneet päästää eläimet teurastamoihin arvioituaan asiaankuuluvat elintarvikeketjua koskevat tiedot, on asetettava tiedot virkaeläinlääkärin saataville viipymättä ja vähintään 24 tuntia ennen eläimen tai eläinerän saapumista lukuun ottamatta 7 kohdassa mainittuja tapauksia. Elintarvikealan toimijan on ilmoitettava virkaeläinlääkärille kaikista sellaisista tiedoista, jotka antavat aiheen epäillä kyseisen eläimen terveydentilaa ennen *ante mortem* -tarkastusta.

6. Jos eläin tulee teurastamoon ilman elintarvikeketjua koskevia tietoja, teurastamotoiminnan harjoittajan on ilmoitettava tästä viipymättä virkaeläinlääkärille. Eläintä ei saa teurastaa ennen kuin virkaeläinlääkäri antaa siihen luvan.

7. Elintarvikeketjua koskevat tiedot voidaan toimivaltaisen viranomaisen luvalla ja edellyttäen, että tämän asetuksen tavoitteet eivät vaarannu, toimittaa kaikkien eläinlajien osalta teurastamoon alle 24 tuntia ennen kyseisten eläinten saapumista teurastamoon tai näiden eläinten mukana. – – Teurastustoimintaa harjoittavan elintarvikealan toimijan on arvioitava asiaankuuluvat tiedot ja toimitettava vastaanottamansa elintarvikeketjua koskevat tiedot virkaeläinlääkärille. Eläimiä ei saa teurastaa tai käsitellä ennen kuin virkaeläinlääkäri antaa siihen luvan.

8. Elintarvikealan toimijoiden on tarkastettava kotieläiminä pidettävien kavioläinten mukana toimitetut passit sen varmistamiseksi, että eläin on tarkoitettu teurastettavaksi ihmisravinnoksi. Jos ne hyväksyvät eläimen teurastettavaksi, niiden on toimitettava passi virkaeläinlääkärille.

Teurastamotoimijan on annettava eläimiä koskevat elintarvikeketjutiedot sekä niitä koskeva arviointinsa tulos virkaeläinlääkärin saataville viimeistään 24 tuntia ennen eläinten saapumista teurastamoon.

Jos virkaeläinlääkäri on antanut luvan toimittaa elintarvikeketjutiedot alle 24 tuntia ennen eläinten saapumista teurastamoon (kohta 6.2), teurastamotoimijan on arvioitava elintarvikeketjutiedot välittömästi ja annettava tiedot sekä niitä koskeva arviointinsa tulos virkaeläinlääkärille välittömästi tietojen saapumisen jälkeen.

Virkaeläinlääkärin luvalla eläimet voidaan teurastaa, vaikka elintarvikeketjuinfoa ei vielä olisi toimitettu. Ruhoja ja muita osia ei kuitenkaan voida hyväksyä elintarvikeeksi ennen kuin tiedot on toimitettu. Ruhot ja eläimen muut osat on pidettävä erillään muusta lihasta, kunnes tiedot ovat saatavilla.

Jos elintarvikeketjutiedot eivät ole saatavilla vielä 24 tunnin kuluessakaan eläinten saapumisesta, lihaa ei voida hyväksyä elintarvikkeeksi vaan virkaeläinlääkäri hylkää ruhot ja muut eläinten osat.

Jos virkaeläinlääkäri ei ole teurastamossa päivittäin ja/tai jatkuvasti paikalla, elintarvikeketjutietojen arvioinnin tulos tulisi toimittaa virkaeläinlääkärille esimerkiksi sähköpostilla.

Elintarvikeketjutietojen arvioinnin tuloksena tulisi ilmoittaa:

1. onko elintarvikeketjutiedot toimitettu teurastamoon määräajassa;
2. onko vaadittavat tiedot ilmoitettu;
3. ilmeneekö tiedoista esimerkiksi lääkityksiä, varoajoja tai muita seikkoja, jotka estävät eläimen tai eläinerän vastaanottamisen teurastamoon ja teurastamisen elintarvikkeeksi, tai esimerkiksi poikkeuksellisen runsasta lääkitsemistä;
4. ilmeneekö tiedoista *ante* ja *post mortem* -tarkastuksiin mahdollisesti vaikuttavia seikkoja, kuten virkaeläinlääkärin palautetietoja tai tietoja poikkeamista eläinten terveydentilassa tai esteitä esimerkiksi sikojen silmämääräiselle lihantarkastukselle;
5. ovatko tiedot paikkansa pitäviä siltä osin, kuin teurastamotoimijan on mahdollista asia todeta.

Lisäksi tulisi ilmoittaa:

6. sen elintarvikeketjutietoilmoituksen viitenumero, jota arviointitulokoskee sekä
7. päivämäärä, kellonaika ja arvioinnin suorittajan nimi.

Myös sellaiset elintarvikeketjutiedot, jotka on toimitettu teurastamotoimijalle terveydenhuolto- tai muun tietojärjestelmän välityksellä, tulee antaa virkaeläinlääkärille. Virkaeläinlääkärille on annettava myös näitä tietoja koskevan arvioinnin tulos.

Teurastamotoimijan on annettava virkaeläinlääkärille myös alkutuotantopaikalla tehtyä *ante mortem* -tarkastusta tai hätäteurastettua eläintä koskeva asiakirja tai terveystodistus ja lisäksi hevosen osalta hevoseläimen tunnistusasiakirja.

Eläimiä ei saa teurastaa ennen kuin virkaeläinlääkäri *ante mortem* -tarkastuksen jälkeen antaa siihen luvan.

5.5 Palautteen toimittaminen alkutuotannon toimijalle

Laitosasetus 795/2014, liite 2, luku 1, kohta 1.8.: Alkutuotannon toimijalle toimitettavat tiedot

Sikojen sairastuvuustietojen ilmoittamisesta säädetään sikojen sairastuvuuden seurannasta annetussa maa- ja metsätalousministeriön asetuksessa 6/EEO/2012.

1. Teurastamotoimijan on ilmoitettava alkutuotannon toimijalle seuraavat tiedot lihantarkastuksesta:

- *ante mortem* –tarkastuksessa hylättyjen eläinten määrä ja hylkäyssyyt;
- hyväksytyjen ruhojen määrä;
- hylättyjen ruhojen ja hylätyn lihan määrä sekä hylkäyssyyt;
- lihalle määrätyt erityiset käsittelyvaatimukset, jos ne johtuvat alkutuotannon olosuhteista.

Teurastamotoimijan on myös tiedotettava alkutuotannon toimijaa lihantarkastukseen liittyvän oikaisuvaatimuksen tekemisestä.

2. Silloin kun teurastamotoimija on elintarvikelain 43 §:n mukainen asianosainen, jolle kirjallinen lihantarkastuspäätös annetaan, teurastamotoimijan on toimitettava pyytämänsä lihantarkastuspäätöksen tiedot alkutuotannon toimijalle.
3. 1 ja 2 kohdissa mainitut tiedot voidaan toimittaa kirjallisesti tai sähköisesti, esimerkiksi käyttäen teurastamon omia tietojärjestelmiä.

Asetus sikojen sairastuvuuden seurannasta 6/EEO/2012 2 § ja 4 §

4 § Tuottajalle ilmoittaminen

Teurastamotoimijan on toimitettava tiedot 2 §:ssä mainituista sairauksista tai muutoksista asianomaiselle tuottajalle teuraseräkohtaisesti elintarvikeketjua koskevista tiedoista annettavan palautteen yhteydessä. Lisäksi tuottajalle on toimitettava puolivuositainen yhteenveto.

Tiedoista on ilmentävä kunkin sairauden tai muutoksen kohdalla niiden sikojen lukumäärä, joilla kyseinen sairaus tai muutos on todettu sekä kyseisten sikojen prosentuaalinen osuus teuraserästä.

Edellä mainitun lisäksi teurastamotoimijan on lähetettävä tuottajalle vähintään puolivuositain tiedot teurastamossa todetuista 2 §:ssä mainittujen sairauksien ja muutosten keskimääräisestä esiintymisestä.

Tiedot voidaan toimittaa kirjallisesti tai sähköisesti, esimerkiksi käyttäen teurastamon omia tietojärjestelmiä.

Elintarvikelaki 23/2006 43 a § (lihantarkastuspäätös), kohta 2

Lihantarkastuksesta annetaan kirjallinen päätös. Päätöksessä on oltava seuraavat tiedot:

2) asianosaiset, joihin päätös välittömästi kohdistuu

– – Lihantarkastuspäätös annetaan tiedoksi asianosaisille – –

EU-lainsäädännön mukaan teurastamotoimijan on annettava merkitykselliset tiedot tarvittaessa palautteena alkutuotannon toimijalle. Kansallisessa lainsäädännössä vaatimusta on tarkennettu siten, että silloin, kun virkaeläinlääkäri antaa lihantarkastuspäätöksen teurastamotoimijalle, teurastamotoimijan on toimitettava lihantarkastuspäätöksen tiedot alkutuotannon toimijalle.

Teurastamotoimijan on lisäksi toimitettava sikojen sairastuvuuden seurannasta annetun asetuksen (6/EEO/2012) mukaiset sairastuvuustiedot sekä muut merkitykselliset tiedot alkutuotannon toimijalle.

Palautteena annettavien tietojen tulisi olla yhdistettävissä teurastettavaksi lähetettyjä eläimiä tai eläinrää koskeviin elintarvikeketjutietoihin. Tämä voidaan toteuttaa esimerkiksi viittaamalla palautetiedoissa kyseisiä eläimiä koskevan elintarvikeketjutietojen viitenumeroon (kohta 3.3).

Palautteena annettavat tiedot voidaan toimittaa alkutuotannon toimijalle joko kirjallisesti tai sähköisesti, esimerkiksi teurastamon omien tietojärjestelmien välityksellä.

5.6 Toimenpiteet silloin, kun elintarvikeketjutietoja ei ole toimitettu asianmukaisesti

Jos eläimen elintarvikeketjutiedot ovat myöhässä tai puutteelliset taikka puuttuvat kokonaan, eläimen teurastaminen on mahdollista aloittaa vain virkaeläinlääkäriin antamalla luvalla (kohta 6.2). Virkaeläinlääkäriin tulisi edellyttää teurastamotoimijalta selvitystä elintarvikeketjutietoja koskevista puutteista sekä siitä, miten teurastamotoimija aikoo varmistua puuttuvien tietojen saamisesta viimeistään 24 tunnin kuluessa eläimen saapumisesta teurastamoon.

Jos elintarvikeketjutietoja ei ole saatavilla 24 tunnin kuluessa eläimen saapumisesta teurastamoon, kaikki eläimestä saatava liha on hylättävä tai eläin on hylättävä elävänä, jos sitä ei ole vielä teurastettu.

5.7 Elintarvikeketjutietojen toimittaminen teurastamosta toiseen teurastamoon

(EU) 2019/627, 43 artikla, kohta 6

--

Eläimet on yleensä teurastettava siinä teurastamossa, johon ne on tuotu teurastettaviksi. Poikkeuksellisissa olosuhteissa, esimerkiksi jos teurastamon laitteiston toiminnassa on vakavia häiriöitä, virkaeläinlääkäri voi kuitenkin sallia kuljetukset suoraan toiseen teurastamoon.

Jos teurastamon A toimija on vastaanottanut eläinerän elintarvikeketjutiedot, mutta toimittaakin eläinerän teurastettavaksi toiseen teurastamoon B, niin silloin teurastamon A toimijan tulisi toimittaa eläinerän elintarvikeketjutiedot teurastamon B toimijalle.

Elintarvikeketjutietojen tulisi olla muokkaamattomia ja siinä muodossa kuin alkutuotannon toimija on ne ilmoittanut. Teurastamon B toimijan tulisi arvioida eläinerän elintarvikeketjua koskevat tiedot ja toimittaa arvioinnin tulos tiedoksi teurastamon B virkaeläinlääkärille.

Teurastamon B toimijan on toimitettava palaute (kohta 5.5) alkutuotannon toimijalle.

6 Virkaeläinlääkärin tehtävät

6.1 Elintarvikeketjutietojen viranomaisvalvonta

(EU) 2017/625, 13 artikla:

1. Toimivaltaisten viranomaisten on laadittava kirjalliset tiedot kaikesta suorittamastaan virallisesta valvonnasta. Kyseiset tiedot voivat olla kirjallisessa tai sähköisessä muodossa.

(EU) 2019/627, 10 artikla: Virkaeläinlääkärin velvoitteet asiakirjatarkastusten osalta

1. Virkaeläinlääkärin on todennettava teurastamotoiminnan harjoittajan toimittamat elintarvikeketjua koskevien tietojen tarkastusten ja arviointien tulokset asetuksen (EY) N:o 853/2004 liitteessä II olevan III jakson mukaisesti. Virkaeläinlääkärin on ante mortem- ja post mortem -tarkastuksia suorittaessaan otettava kyseiset tarkastukset ja

arviointit huomioon yhdessä eläinten alkuperätilan kirjanpidosta saatujen muiden asiankuuluvien tietojen kanssa.

2. Ante mortem- ja post mortem -tarkastuksia suorittaessaan virkaeläinlääkärin on otettava huomioon komission täytäntöönpanoasetuksen (EU) 2019/628, 29 artiklan mukaisesti toimitetut viralliset todistukset sekä kaikki alkutuotannon virallista valvontaa tai muita tarkastuksia suorittavien eläinlääkärien tekemät ilmoitukset

Teurastamotoimijan on annettava elintarvikeketjutiedot ja elintarvikeketjutietoja koskevan arviointinsa tulos virkaeläinlääkärin saataville viimeistään 24 tuntia ennen eläinten saapumista teurastamoon.

Kuten ohjeessa jo ylempänä on todettu, virkaeläinlääkärin on varmistettava, että eläimet eivät mene teuraaksi ilman asiankuuluvia elintarvikeketjutietoja. Virkaeläinlääkäri voi kuitenkin sallia eläinten teurastamisen teurastamossa ilman elintarvikeketjutietoja, mutta tällöin asianmukaiset tiedot on toimitettava ennen kuin liha voidaan hyväksyä ihmisravinnoksi. Jos elintarvikeketjutiedot eivät ole saatavilla vielä 24 tunnin päästä eläimen saapumisesta, kaikki eläimestä saatava liha on todettava ihmisravinnoksi kelpaamattomaksi. ((EU) 2019/627, 40 artikla)

Virkaeläinlääkärin on valvottava myös teurastamotoimijan toimintaa säännöllisesti ja pidettävä kirjaa suorittamastaan valvonnasta ja mahdollisista valvontatoimenpiteistä. Ruokavirasto suosittelee, että virkaeläinlääkäri todentaisi elintarvikeketjutietojen toimittamisen, vastaanottamisen, arvioimisen ja käsittelyn vaatimustenmukaisuutta teurastamossa säännöllisesti, esimerkiksi tarkastamalla otantana vähintään 10 - 20 % saapuneista eläineristä ja niiden elintarvikeketjutiedoista ja tarkastamalla näiden erien osalta elintarvikeketjutiedot kokonaisuudessaan.

Virkaeläinlääkärin on lisäksi tarkastettava tarkemmin ne elintarvikeketjutiedot, joissa teurastamotoimija on ilmoittanut olevan puutteita tai poikkeamia.

Virkaeläinlääkäri voi tarkastustehtävissään ottaa huomioon myös elintarvikealan toimijan mahdolliset muut integroidut järjestelmät, hallintajärjestelmät, ulkopuolisten suorittamat auditoinnit tms. Jotta nämä seikat voidaan ottaa huomioon, toimenpiteiden täytyy olla kirjattuna asiakirjoihin, ja järjestelmiin kuuluvien eläinten on oltava selkeästi tunnistettavissa.

Virkaeläinlääkärin on todennettava, että tietojen toimittamisessa on noudatettu toimittamista koskevia määräaikoja ja että kaikki vaadittavat tiedot on toimitettu. Lisäksi virkaeläinlääkärin on todennettava, että teurastamotoimija on omavalvonnassaan valvonut elintarvikeketjutietojen toimittamista ja tietojen oikeellisuutta ja tarvittaessa ryhtynyt omavalvontansa mukaisesti korjaaviin toimenpiteisiin.

Virkaeläinlääkärin on valvottava myös sitä, että teurastamotoimija toimittaa merkitykselliset tiedot pyydetessä (kohta 5.5) palautteena alkutuotannon toimijalle.

Virkaeläinlääkärin on pidettävä kirjaa arviointitulosten tarkastamisesta, suorittamastaan valvonnasta sekä toimenpiteistään mahdollisten epäkohtien poistamiseksi. Kirjanpitoa on säilytettävä 10 vuotta.

6.2 Virkaeläinlääkärin myöntämät poikkeusluvut ja niihin liittyvät päätökset

(EY) N:o 853/2004, liite II (useita eläinperäisiä tuotteita koskevat vaatimukset), jakso III (elintarvikeketjua koskevat tiedot), kohta 7

7. Elintarvikeketjua koskevat tiedot voidaan toimivaltaisen viranomaisen luvalla ja edellyttäen, että tämän asetuksen tavoitteet eivät vaarannu, toimittaa kaikkien eläinlajien osalta teurastamoon alle 24 tuntia ennen kyseisten eläinten saapumista teurastamoon tai näiden eläinten mukana. –

(EU) 2019/627, 40 artikla, kohdat 2 ja 3

2. Poiketen siitä, mitä 1 kohdassa säädetään, virkaeläinlääkäri voi sallia eläinten teurastamisen teurastamossa, vaikka asiaankuuluvia elintarvikeketjua koskevia tietoja ei ole saatavilla. Tällaisissa tapauksissa tiedot on toimitettava ennen kuin liha todetaan ihmisravinnoksi kelpaavaksi, ja ruhot ja muut eläimenosat on varastoitava erillään muusta lihasta, kunnes tätä koskeva ilmoitus on tehty.

3. Jos asiaankuuluvia elintarvikeketjua koskevia tietoja ei ole saatavilla 24 tunnin kuluessa eläimen saapumisesta teurastamoon, virkaeläinlääkärin on todettava kaikki eläimestä saatava liha ihmisravinnoksi kelpaamattomaksi. Jos eläintä ei ole vielä teurastettu, se on lopetettava erillään muista eläimistä toteuttaen kaikki tarvittavat varotoimet eläinten ja ihmisten terveyden suojelemiseksi.

(EU) 2019/627, 43 artikla, kohta 6

6. -- Eläimet on yleensä teurastettava siinä teurastamossa, johon ne on tuotu teurastettavaksi. Poikkeuksellisissa olosuhteissa, esimerkiksi jos teurastamon laitteiston toiminnassa on vakavia häiriöitä, virkaeläinlääkäri voi kuitenkin sallia kuljetukset suoraan toiseen teurastamoon.

--

Lihantarkastusasetus 2/2020, 16 §: Virallisen valvonnan kirjaaminen

Sen lisäksi, mitä komission täytäntöönpanoasetuksen (EU) 2019/627 39 artiklassa säädetään, virkaeläinlääkärin on pidettävä kirjaa myös edellä mainitun asetuksen 3-6 artiklan ja 40-48 artiklan mukaisesta valvonnasta.

Edellä 1 momentissa mainitun lisäksi virkaeläinlääkärin on kirjattava:

- 1) tiedot puutteellisesta merkityistä ja rekisteröidyistä eläimistä;
- 2) virkaeläinlääkärin myöntämät poikkeusluvut koskien elintarvikeketjutietojen toimittamisajankohtaa
- 3) 15 §:ssä luetellut lihan tarkastuksesta annettavat tiedot;
- 4) raadonavauksien tulokset;
- 5) lihan tarkastukseen liittyvät muut toimenpiteet.

Kirjauksia on säilytettävä 2 momentin 3 ja 4 kohtien osalta 10 vuotta ja muiden kohtien osalta 5 vuotta.

Lihantarkastusasetus 2/2020, 16§

-- Virkaeläinlääkärin on kirjattava:

--

- 2) virkaeläinlääkärin myöntämät poikkeusluvut koskien elintarvikeketjutietojen toimittamisajankohtaa

-- Kirjauksia on säilytettävä -- 5 vuotta.

Lihantarkastusasetus 2/2020 6§: Elintarvikeketjutiedot

Elintarvikeketjutiedot voidaan virkaeläinlääkärin luvalla säilyttää pienteurastamon sijasta sen yhteydessä olevalla alkuperätilalla. Järjestely on mahdollinen vain kyseisellä alkuperätilalla kasvatettujen eläinten osalta.

Virkaeläinlääkärin luvalla elintarvikeketjutiedot voidaan toimittaa teurastamotoimijalle alle 24 tuntia ennen eläinten saapumista teurastamoon. Virkaeläinlääkärin on ennen luvan myöntämistä arvioitava, ovatko teurastamotoimija ja alkutuotannon toimija varmistaneet, että elintarvikeketjutietojen myöhäinen toimittaminen ei vaaranna elintarviketurvallisuutta.

Virkaeläinlääkärin tulisi tiedottaa teurastamotoimijalle ja alkutuotannon toimijalle luvan myöntämisen yhteydessä siitä, että tiedoissa mahdollisesti ilmenevien puutteiden selvittämiseen ja korjaamiseen jää myöhemmän toimittamisen vuoksi vähemmän aikaa. Jos elintarvikeketjutietoja ei ole toimitettu 24 tunnin kuluessa eläimen saapumisesta teurastamoon, eläintä ei saa teurastaa elintarvikkeena käytettäväksi ja se hylätään *ante mortem* -tarkastuksessa.

Virkaeläinlääkäri voi antaa myös luvan eläinten teurastamiseen ennen elintarvikeketjutietojen saapumista, mutta tällöin lihaa ei voida hyväksyä ihmisravinnoksi kelpaavaksi ennen kuin tiedot on toimitettu teurastamolle. Ruhot ja elimet on säilytettävä erillään muista ruhoista ja elimistä, kunnes elintarvikeketjutiedot on saatu. Tässäkin

tapauksessa kaikki eläimistä saatu liha hylätään, jos tietoja ei saada 24 tunnin kuluessa eläinten saapumisesta teurastamoon.

Virkaeläinlääkärin on pidettävä kirjaa myöntämistään elintarvikeketjutietojen toimitamisajankohtaa koskevista luvista. Kirjanpito on säilytettävä 5 vuotta.

Kotieläiminä pidettävien sikojen silmämääräisen lihantarkastuksen edellytyksenä tulisi olla, että sikojen elintarvikeketjutiedot on toimitettu ja arvioitu ennen teurastusta. Jos sikoja teurastetaan ilman, että elintarvikeketjutietoja on käytettävissä, niille tulee tehdä perinteinen lihantarkastus.

Kun eläin on tuotu teurastamon alueelle, eläimen palauttaminen alkutuotantopaikalle ei yleensä ole mahdollista. Syynä ovat yleisimmin elintarvike- ja eläintautilainsäädännön vaatimukset. Myös eläinsuojelulainsäädäntö, eläinten merkitsemistä ja tunnistamista tai eläinten kuljettamista koskeva lainsäädäntö, terveystarkastus- tai taudinvalvontajärjestelmät tai esimerkiksi toimijoiden väliset sopimukset voivat estää eläimen palauttamisen alkutuotantopaikalle.

Kun eläin on siirretty teurastamon navettaan, eläintä ei voida enää palauttaa alkutuotantopaikalle. Poikkeuksellisissa olosuhteissa, esimerkiksi jos teurastamon laitteiston toiminnassa on vakavia häiriöitä, virkaeläinlääkäri voi kuitenkin sallia eläimen kuljettamisen suoraan toiseen teurastamoon.

6.3 Elintarvikeketjutietoihin liittyvät toimenpiteet ja päätökset

(EU) 2019/627, 40, 41 ja 42 artikla, kohta 1

40 artikla: Toimenpiteet tapauksissa, joissa elintarvikeketjua koskeviin tietoihin sovellettavia vaatimuksia ei ole noudatettu

1. Virkaeläinlääkärin on varmistettava, ettei eläimiä teurasteta ilman, että teurastamotoiminnan harjoittajalle on toimitettu asiaankuuluvat elintarvikeketjua koskevat tiedot ja että tämä on tarkistanut ja arvioinut ne 9 artiklan 2 kohdan a ja b alakohdan mukaisesti.
2. Poiketen siitä, mitä 1 kohdassa säädetään, virkaeläinlääkäri voi sallia eläinten teurastamisen teurastamossa, vaikka asiaankuuluvia elintarvikeketjua koskevia tietoja ei ole saatavilla. Tällaisissa tapauksissa tiedot on toimitettava ennen kuin liha todetaan ihmisravinnoksi kelpaavaksi, ja ruhot ja muut eläimenosat on varastoitava erillään muusta lihasta, kunnes tätä koskeva ilmoitus on tehty.
3. Jos asiaankuuluvia elintarvikeketjua koskevia tietoja ei ole saatavilla 24 tunnin kuluessa eläimen saapumisesta teurastamoon, virkaeläinlääkärin on todettava kaikki

eläimestä saatava liha ihmisravinnoksi kelpaamattomaksi. Jos eläintä ei ole vielä teurastettu, se on lopetettava erillään muista eläimistä toteuttaen kaikki tarvittavat varotoimet eläinten ja ihmisten terveyden suojelemiseksi.

41 artikla: Toimenpiteet tapauksissa, joissa vaatimusten noudattamatta jättäminen käy ilmi elintarvikeketjua koskevista tiedoista

1. Virkaeläinlääkärin on todennettava, ettei teurastamotoiminnan harjoittaja hyväksy eläimiä teurastettavaksi, jos elintarvikeketjua koskevista tiedoista tai muista niiden mukana olevista tiedoista, kirjanpidosta tai asiakirjoista ilmenee, että:

a) eläimet tulevat alkuperätilalta tai alueelta, jolta eläinten kuljettaminen on kielletty tai jota koskee muu rajoitus eläinten tai ihmisten terveyteen liittyvistä syistä;

b) eläinlääkkeiden käyttöä koskevia sääntöjä ei ole noudatettu, eläimiä on hoidettu kiellettyillä tai ei-sallituilla aineilla tai kemikaalijäämiä tai vierasaineita koskevia lakisääteisiä raja-arvoja ei ole noudatettu; tai

c) on olemassa muita seikkoja, jotka saattavat vaikuttaa kielteisesti ihmisten tai eläinten terveyteen.

2. Jos eläimet ovat jo teurastamossa, ne on lopetettava muista erillään ja todettava ihmisravinnoksi kelpaamattomiksi, ja eläinten ja ihmisten terveyden suojelemiseksi on toteutettava varotoimia. Alkuperätilalla on tehtävä virallisia tarkastuksia, jos virkaeläinlääkäri katsoo ne tarpeellisiksi.

42 artikla: Toimenpiteet tapauksissa, joissa elintarvikeketjua koskevat tiedot ovat harhaanjohtavia

1. Toimivaltaisten viranomaisten on toteutettava asianmukaisia toimia, jos ne havaitsevat, että toimitettavien tietojen mukana oleva kirjanpito, asiakirjat tai muut tiedot eivät vastaa alkuperätilan todellista tilannetta tai eläinten todellista tilaa tai että niillä pyritään tarkoituksellisesti johtamaan virkaeläinlääkärinä harhaan.

Lihantarkastusasetus 2/2020, 15§

Lihantarkastus katsotaan päättyneeksi, kun eläin hylätään *ante mortem* –tarkastuksessa tai kun *post mortem* –tarkastuksen jälkeen liha hyväksytään käytettäväksi elintarvikkeena taikka se hylätään. - -

Virkaeläinlääkärin on pyynnöstä annettava lihantarkastuksesta elintarvikelain 43 §:n mukainen kirjallinen päätös. - -

16§, kohta 2

- - Edellä 1 momentissa mainitun lisäksi virkaeläinlääkärin on kirjattava:

2) virkaeläinlääkärin myöntämät poikkeusluvut koskien elintarvikeketjutietojen toimitamisajankohtaa
- - Kirjauksia on säilytettävä - - 5 vuotta.

(EU) 2019/627, 10 artikla, kohta 1

1. Virkaeläinlääkärin on todennettava teurastamotoiminnan harjoittajan toimittamat elintarvikeketjua koskevien tietojen tarkastusten ja arviointien tulokset asetuksen (EY) N:o 853/2004 liitteessä II olevan III jakson mukaisesti. Virkaeläinlääkärin on ante mortem- ja post mortem -tarkastuksia suorittaessaan otettava kyseiset tarkastukset ja arvioinnit huomioon yhdessä eläinten alkuperätilan kirjanpidosta saatujen muiden asiaankuuluvien tietojen kanssa.

Elintarvikeketjutietojen todentaminen on osa lihantarkastusta ja elintarvikeketjutietojen perusteella tehty päätös on osa lihantarkastuspäätöstä.

Lihantarkastuspäätöstä tehdessään virkaeläinlääkärin on otettava huomioon teurastamotoimijan tekemien elintarvikeketjutietojen arviointien tulokset sekä eläinten mukana mahdollisesti toimitettavat viralliset todistukset ja alkutuotannon tarkastuksia tekevien eläinlääkäreiden mahdolliset ilmoitukset sekä hevoseläinten tunnistusasiakirjat.

Virkaeläinlääkärin on arvioitava, onko silmämääräisesti tarkastettavien sikojen osalta tarvetta ylimääräisille *post mortem* -tarkastusmenettelyille.

Saadessaan teurastamotoimijalta ilmoituksen epäkohdista tai havaitessaan itse epäkohtia elintarvikeketjutiedoissa virkaeläinlääkärin on todennettava, että teurastamotoimija ryhtyy tarvittaviin toimenpiteisiin epäkohtien korjaamiseksi.

Teurastamotoimijalle on elintarvikeketjutietojen toimittamista koskevien määräaikojen puitteissa annettava mahdollisuus selvittää elintarvikeketjutiedoissa olevat epäkohdat ennen kuin virkaeläinlääkäri tekee asiassa lopullisen päätöksensä.

Virkaeläinlääkärin on tarvittaessa itse ryhdyttävä asianmukaisiin ja epäkohdan laatuun nähden riittävän tehokkaisiin valvontatoimenpiteisiin.

Virkaeläinlääkärin on pidettävä kirjaa niistä valvontatoimenpiteistä, joihin hän on ryhtynyt elintarvikeketjutietojen (tai niiden toimittamisen) tai tiedoissa (tai niiden toimitamisessa) ilmenneiden havaintojen tai epäkohtien perusteella.

6.4 Virkaeläinlääkäriin ilmoitukset toimijoille ja toimivaltaisille viranomaisille

(EU) 2019/627, 39 artikla, kohta 3

3. Toimivaltaisten viranomaisten on kirjattava virallisen valvonnan tulokset asiaankuuluviin tietokantoihin - -

(EU) 2017/625, 13 artikla, kohta 2

2. Jollei esituskintaa tai tuomioistuinkäsittelyn suojaamista varten muuta edellytetä, virallisen valvonnan kohteena oleville toimijoille on toimitettava pyynnöstä jäljennös 1 kohdassa säädetyistä tiedoista - -

Lihantarkastuspäätös annetaan teurastetun eläimen omistajalle tai haltijalle. Käytännössä eläinten haltija on usein teurastamo, mutta omistaja voi olla teurastamo tai tuottaja. Viranomaisen asiakirjat, kuten lihantarkastuspäätökset, ovat lähtökohtaisesti julkisia, ellei niiden julkisuutta ole lailla erikseen rajoitettu. Rajoituksia voi tulla esimerkiksi julkisuuslain 24 §:n 1 momentin 20 kohdan nojalla ja rajoituksia lihantarkastuspäätöksen tietojen luovuttamiseen voi tulla lisäksi henkilötietojen suojaa koskevasta lainsäädännöstä (Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus 2016/679, tietosuojalaki 1050/2018)

6.4.1 Ilmoitukset toimijoille

(EU) 2019/627, 39 artikla, kohta 2 ja 6

2. Virkaeläinlääkäriin on toteutettava seuraavat toimenpiteet, jos tarkastuksissa ilmenee jokin tauti tai tila, joka voi vaikuttaa ihmisten tai eläinten terveyteen tai vaarantaa eläinten hyvinvoinnin:

a) virkaeläinlääkäriin on ilmoitettava asiasta teurastamotoiminnan harjoittajalle;

b) jos tässä kohdassa tarkoitettu ongelma on ilmennyt alkutuotannon aikana --, virkaeläinlääkäriin on ilmoitettava asiasta:

--

iii) alkuperätilasta vastaavalle elintarvikealan toimijalle (edellyttäen, että tällaisilla tiedoilla ei ole vaikutusta myöhempään oikeudenkäyntiin);

6. Jos eläimiä on pidetty alkuperätilalla toisessa jäsenvaltiossa, sen jäsenvaltiossa, jossa eläimet teurastettiin, toimivaltaisten viranomaisten on ilmoitettava ante mortem- ja post mortem -tarkastusten asiaankuuluvat tulokset alkuperäjäsenvaltioon

toimivaltaisille viranomaisille. Tässä yhteydessä on käytettävä liitteessä I esitettyä asiakirjamallia molempien kyseessä olevien jäsenvaltioiden virallisella kielellä tai näiden kahden jäsenvaltion yhteisesti sopimalla kielellä.

Valtioneuvoston asetus broilereiden suojelusta 375/2011, 16 §, (Tarkastuseläinlääkärin ilmoitus)

Eläinsuojelulain 41 a §:n 3 momentissa tarkoitettu tarkastuseläinlääkärin ilmoitus on tehtävä, jos parven jalkapohjatulehdusarvioinnin tulos ylittää 80 pistettä tai jos parven kumulatiivinen päiväkohtainen kuolleisuusaste on yli prosenttiluvun, joka saadaan liitteen kohdan 5 mukaisesta laskentakaavasta.

Jos virkaeläinlääkärin suorittaman valvonnan, tarkastusten tai lihantarkastuksen tuloksista tai eläimistä käy ilmi tauti tai tila, jolla voi olla vaikutusta elintarviketurvallisuuteen, kansanterveyteen, eläinten terveyteen tai eläinten hyvinvointiin, tarkastuseläinlääkärin on ilmoitettava asiasta teurastamotoimijalle ja alkutuotannon toimijalle. Tällainen tieto voisi olla esimerkiksi positiivinen trikiinitutkimustulos.

Virkaeläinlääkäri voi käyttää toimeenpanoasetuksen liitteen I lisäyksen mukaista asiakirjamallia kirjatessaan teurastamotoimijalle ja alkutuotannon toimijalle ilmoitettavat tarkastustulokset.

Parven kumulatiivisen päiväkohtaisen kuolleisuusasteen prosenttiluku saadaan laskentakaavasta

Kuolleisuuden raja-arvo tarkastuseläinlääkärin ilmoitukselle Kt

$Kt = (1 + 0,12 \times t) \%$ jossa

t on niiden päivien lukumäärä, jona kyseisen parven broilereita oli läsnä kasvatusosastossa

6.4.2 Ilmoitukset toimivaltaisille viranomaisille

(EU) 2019/627, 39 artikla, kohta 2 ja 6

2. Virkaeläinlääkärin on toteutettava seuraavat toimenpiteet, jos tarkastuksissa ilmenee jokin tauti tai tila, joka voi vaikuttaa ihmisten tai eläinten terveyteen tai vaarantaa eläinten hyvinvoinnin:

a) virkaeläinlääkärin on ilmoitettava asiasta teurastamotoiminnan harjoittajalle;

b) jos tässä kohdassa tarkoitettu ongelma on ilmennyt alkutuotannon aikana --, virkaeläinlääkäriin on ilmoitettava asiasta:

--

i) alkuperätilan hoitavalle eläinlääkärille

ii) virkaeläinlääkärille, joka on tehnyt ante mortem -tarkastuksen alkuperätilalla, jos eri kuin i alakohdassa;

iii) alkuperätilasta vastaavalle elintarvikealan toimijalle (edellyttäen, että tällaisilla tiedoilla ei ole vaikutusta myöhempään oikeudenkäyntiin);

iv) alkuperätilan tai metsästysalueen valvonnasta vastaaville toimivaltaisille viranomaisille;

c) jos kyseiset eläimet on kasvatettu toisessa maassa, virkaeläinlääkäriin on varmistettava, että asiasta ilmoitetaan kyseisen maan toimivaltaisille viranomaisille. Tässä yhteydessä on käytettävä liitteessä I esitettyä asiakirjamallia molempien kyseessä olevien jäsenvaltioiden virallisella kielellä tai näiden kahden jäsenvaltion yhteisesti sopimalla kielellä.

Jos tarkastuksissa ilmenee jokin tauti tai tila, joka voi vaikuttaa ihmisten tai eläinten terveyteen tai hyvinvointiin, virkaeläinlääkäriin on ilmoitettava tästä teurastamotoinnin harjoittajalle.

Jos ongelma on ilmennyt jo alkutuotannon aikana, asiasta on lisäksi ilmoitettava alkuperätilan hoitavalle eläinlääkärille, tilan toimijalle ja tilan alueen toimivaltaisille viranomaisille eli aluehallintovirastoon ja/tai valvontaeläinlääkärille. Jos *ante mortem* -tarkastus on suoritettu tilalla, asiasta ilmoitetaan lisäksi *ante mortem* -tarkastuksen tehneelle eläinlääkärille.

Epäiltäessä helposti leviävää, vaarallista tai ilmoitettavaa tartuntatautia tai muuta asetuksen (EU) 2016/429, liitteessä II listattua eläintautia virkaeläinlääkäriin on ilmoitettava tästä Ruokavirastoon. Virkaeläinlääkäriin on toteutettava kaikki toimenpiteet ja varotoimet estääkseen taudin leviämisen.

Jos lihantarkastuksesta ja laitosvalvonnasta ei vastaa sama virkaeläinlääkäri, lihantarkastusta suorittavan eläinlääkäriin on ilmoitettava havaitsemistaan elinturvallisuutta vaarantavista seikoista laitosvalvonnasta vastaavalle viranomaiselle.

Kun kyse on alkutuotantoa koskevasta ongelmasta, esimerkiksi jos alkutuotantopaikalta toimitetaan eläimiä teurastamoon ilman elintarvikeketjutietoja tai teurastamoon tulleet tiedot ovat toistuvasti puutteellisia tai herää epäily tietojen todenmukaisuudesta, virkaeläinlääkäriin on ilmoitettava asiasta eläinten alkutuotantopaikan valvonnasta vastaavalle kunnan elintarvikevalvontaviranomaiselle. Virkaeläinlääkäriin on

ilmoitettava asiasta tarvittaessa myös eläinten, sekä eläinten alkutuotantopaikan, eläintauti- tai hyvinvointivalvonnasta vastaavalle kunnan viranomaiselle.

Jos eläimet on kasvatettu toisessa jäsenvaltiossa tai yhteisön ulkopuolisessa maassa, virkaeläinlääkäriin on huolehdittava siitä, että virkaeläinlääkäri itse tai Ruokavirasto ilmoittaa tarkastustulokset toisen jäsenvaltion tai yhteisön ulkopuolisen maan toimivaltaiselle viranomaiselle. Virkaeläinlääkäriin on käytettävä tarkastustulosten kirjaamiseen toimeenpanoasetuksen (EU) 2019/627, liitteen I mukaista asiakirjamallia ja täytettävä se sekä lähettävän että vastaanottavan maan kielellä.

7 Lainsäädäntö ja ohjeet

Elintarvikeketjutietojen sisällön ja toimittamisen vaatimuksista säädetään seuraavissa säädöksissä ja Euroopan komission tulkintaohjeessa. Säädösten osalta on huomioitava niihin tulleet muutokset.

- Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 178/2002 elintarvikelainsäädäntöä koskevista yleisistä periaatteista ja vaatimuksista, Euroopan elintarviketurvallisuusviranomaisen perustamisesta sekä elintarvikkeiden turvallisuuteen liittyvistä menettelyistä (*yleinen elintarvikeasetus*)
- Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) [2017/625](#) virallisesta valvonnasta ja muista virallisista toimista, jotka suoritetaan elintarvike- ja rehulainsäädännön ja eläinten terveyttä ja hyvinvointia, kasvien terveyttä ja kasvinsuojeluaineita koskevien sääntöjen soveltamisen varmistamiseksi, sekä...(*virallista valvontaa koskeva asetus*)
- Komission delegoitu asetus (EU) 2019/624 lihantuotantoa koskevan virallisen valvonnan suorittamista sekä elävien simpukoiden tuotanto- ja uudelleensijoitusalueita koskevista erityissäännöistä Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2017/625 mukaisesti
- Komission täytäntöönpanoasetus (EU) 2010/627 ihmisravinnoksi tarkoitettujen eläinperäisten tuotteiden virallisen valvonnan suorittamista koskevista yhdenmukaisista käytännön järjestelyistä Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2017/625 mukaisesti ja komission asetuksen (EY) N:o 2074/2005 muuttamisesta virallisen valvonnan osalta.
- Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 852/2004 elintarvikehygieniasta (*yleinen elintarvikehygieniasetus*)

- Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 853/2004 eläinperäisiä elintarvikkeita koskevista hygieniasäännöistä (*eläimistä saatavien elintarvikkeiden hygienia-asetus*)
- Komission asetus (EY) N:o 2074/2005
- Komission täytäntöönpanoasetus (EU) 2015/262, neuvoston direktiivien 90/427/ETY ja 2009/156/EY mukaisten sääntöjen vahvistamisesta hevoseläinten tunnistusmenetelmien osalta (*hevospassista annettu asetus*)
- Elintarvikelaki 23/2006
- Hallintolaki 434/2003
- Maa- ja metsätalousministeriön asetus 1368/2011 elintarvikkeiden alkutuotannon elintarvikehygieniasta (*alkutuotantoasetus*)
- Maa- ja metsätalousministeriön asetus 795/2014 laitosten elintarvikehygieniasta (*laitosasetus*)
- Maa- ja metsätalousministeriön asetus 2/2020 lihantarkastuksesta (*lihan tarkastusasetus*)
- Maa- ja metsätalousministeriön asetus 222/2017 hevoseläinten tunnistamisesta ja merkitsemisestä
- Maa- ja metsätalousministeriön asetus 6/EEO/2012 sikojen sairastuvuuden seurannasta
- Laki eläinten lääkitsemisestä 387/2014
- Maa- ja metsätalousministeriön asetus 21/14 tuotantoeläinten lääkityksestä pidettävästä kirjanpidosta
- Maa- ja metsätalousministeriön asetus 763/2016 lampaiden ja vuohien TSE-tautien vastustamisesta
- Ohjeet eläinperäisten elintarvikkeiden hygieniaa koskevan asetuksen (EY) N:o 853/2004 tiettyjen säännösten täytäntöönpanosta, Euroopan komission ohje SANCO/10098/2009, Rev. 2

Seuraavissa Ruokaviraston valvontaohjeissa on yhtymäkohtia elintarvikeketjutietojen toimittamiseen ja valvontaan.

- Nautaeläinten merkinnät ja rekisterikysely sekä niiden viranomaisvalvonta teurastamoissa ja pienteurastamoissa (Ruokaviraston ohje 16007)
- Teurastettavan hevoseläimen tunnistusasiakirjan tarkastaminen (Ruokaviraston ohje 15438)

- Eläimen elävänä tarkastaminen (*ante mortem* -tarkastus) osana lihantarkastusta (Ruokaviraston ohje 5734/04.02.00.01/2020/2)
- Kotieläiminä pidettävien sikojen *post mortem* -tarkastus (Ruokaviraston ohje 5689/04.02.00.01/2020)
- Ohje lihan arvostelusta lihantarkastuksen yhteydessä (Ruokaviraston ohje 16002)
- Lihan arvostelu ja toimenpiteet siipikarjan lihantarkastuksen yhteydessä (Ruokaviraston ohje 16032)

Liite 1 Alkutuotannon toimijan ilmoitus elintarvikeketjutiedoista, mallilomake

---

1. **Viitenumero** (esim. päivämäärä, jolloin eläimet saapuvat teurastamoon)

---

2. **Tuottajan yhteystiedot palautteen lähettämistä varten** (myös puhelinnumero ja sähköpostiosoite)

---

3. **Pitopaikan tunnus**

---

4. **Teurastamon yhteystiedot**

---

5. **Teuraaksi toimitettava eläinlaji** **ja eläinten lukumäärä** **kpl**

---

6. **Eläimen, eläinten tai eläinerän tunnistenumero(t) tai tunniste(et)** (nauta, lammas ja vuohi: EU-tunnus / sika: merkintätunnus / hevonen: nimi ja rekisterinumero tai mikrosirun numero / tarhatut villisiat ja muut eläimet: esim. kasvatuserän numero ja teurastuspäivä)

---

7. **Teurastettavaksi toimitettavan eläimen tai eläinerän terveydentila sekä tilaa koskevat tuotanto- ja terveystiedot**

Ei ilmoitettavia tietoja

Onko tilalla voimassa viranomaisten asettamia rajoittavia määräyksiä: Kyllä Ei

Onko tilan virallisesti tunnustettu noudattavan sikojen valvottuja pito-olosuhteita: Kyllä Ei

Onko teuraaksi lähetettäviä alle 20 kk ikäisiä nautoja laidunnettu koskaan: Kyllä Ei

Tilalla havaitut poikkeamat lähetettävän eläimen tai eläinerän terveydessä ja kunnossa:

Oire	Eläimen tunniste
Liikkuu huonosti / ontuu	
Syö huonosti	
Selviä paiseita	
Lantainen	
Hännänpurema	
Muutoksia tuotantoa koskevissa tiedoissa viimeisen 3 kk:n aikana (esim. vedenkulutus)	
Muu, mikä?	

Sellaisten tautien, jotka voivat vaikuttaa lihan turvallisuuteen, esiintyminen tilalla viimeisen vuoden aikana:

Tiedot ovat jo teurastamon tiedossa _____-järjestelmän kautta

Todettu tauti	Toteamispäivä
Salmonella	
EHEC	
Sikaruusu	

Listerioosi	
Pernarutto	
Muu, mikä?	

Muu seikka, joka voi vaikuttaa haitallisesti lähetettävistä eläimistä saatavien elintarvikkeiden turvallisuuteen (ilmoitettava vähintään viimeisen vuoden ajalta, esim. mikrosiru / eläimille käytettävän rehun, juomaveden tai laidunten saastuminen / taudinaiheuttajien esiintyminen tilan muissa kuin teurastettavaksi lähetettävässä eläinlajissa):

Todetun tai epäillyn eläintaudin vuoksi teuraaksi menevään eläimeen tai eläinerään kohdistuva näytteenottomääräys:

8. Teurastettavaksi toimitettavalle eläimelle tai eläinerälle annetut varoajalliset lääkkeet, varoajalliset rehut, varoajalliset lääkerehut tai varoajalliset hoidot viimeisen 30 päivän aikana, tiedot myös niistä varoajallisista lääkkeistä, joiden varoaika on ollut voimassa tai se on päättynyt viimeisen 30 päivän aikana. Hevosen lääkitsemistiedot ilmoitetaan 6 kuukauden ajalta.

Ei ilmoitettavia tietoja

Tiedot ovat jo teurastamon tiedossa _____-järjestelmän kautta

Eläimen tai eläinerän tunniste	Lääkkeen tai (lääke)rehun nimi, ja myyjä/valmistaja	Lääkkeen antamispäivät tai milloin lääkerehun käyttö on lopetettu (pvm ja klo)	Varoaika (pv)	Varoaika päättyy (pvm ja klo)

9. Tiedot ja tutkimustulokset tilalla samasta eläinlajista otetuista näytteistä

a) Taudinaiheuttajien (esim. salmonella, EHEC) toteamiseksi viimeisen 3 kuukauden aikana tai eläinerän elinaikana, jos se on lyhyempi kuin 3 kuukautta, otetut näytteet silloin, kun löydökset voivat vaikuttaa eläimistä saatavien elintarvikkeiden turvallisuuteen:

Ei ilmoitettavia tietoja

Taudinaiheuttaja ja tutkimustulos (todettu/ei todettu):

b) Kansallisen vierasainevalvontaohjelman toteuttamisen tai lihantarkastuksen yhteydessä viimeisen vuoden aikana otetut näytteet silloin, kun tutkimuksissa on todettu vierasta ainetta yli maa- ja metsätalousministeriön vierasaineasetuksessa 1/EEO/2007 sallitun määrän:

Ei ilmoitettavia tietoja

Todettu vieras aine:

10. Tilan samassa eläinlajissa todetut lihantarkastuslöydökset viimeisen vuoden aikana

Ei ilmoitettavia tietoja Tiedot ovat jo teurastamon tiedossa _____-järjestelmän kautta

Alkutuotantopaikan samassa eläinlajissa todetut lihantarkastuslöydökset, jotka ovat aiheuttaneet useita koko- tai osaruohon hylkäyksiä samassa teuraserässä taikka toistuvia koko- tai osaruohon hylkäyksiä eri teuraserissä:

---

11. Sen eläinlääkärin nimi ja yhteystiedot, jonka palveluja tilalla tavallisesti käytetään

Tiedot ovat jo teurastamon tiedossa _____-järjestelmän kautta

Eläinlääkärin nimi ja yhteystiedot:

---

12. Hevosta koskevat lisätiedot

Hevosen tunnistusasiakirjaan on merkitty teurastamiskielto elintarvikkeeksi: Kyllä Ei

Hevonen on saanut lääkkeitä, joita saa käyttää vain hevosille, joita ei saa teurastaa elintarvikkeeksi: Kyllä Ei

---

13. Lisätiedot

---

14. Vakuutus, päiväys ja tuottajan tai eläimen omistajan (ilmoituksen antajan) allekirjoitus

Vakuutan tällä lomakkeella ilmoittamani tiedot oikeiksi.

Päiväys

Allekirjoitus

Liite 2 Alkutuotannon toimijan ilmoitus siipikarjan elintarvikeketjutiedoista, mallilomake

---

1. **Viitenumero** (esim. päivämäärä, jolloin eläimet saapuvat teurastamoon)

---

2. **Tuottajan yhteystiedot palautteen lähettämistä varten** (myös puhelinnumero ja sähköpostiosoite)

---

3. **Pitopaikan tunnus**

---

4. **Teurastamon yhteystiedot**

---

5. **Teuraaksi toimitettava eläinlaji** **ja eläinten lukumäärä** **kpl**

---

6. **Siipikarjan parvitunniste** (esim. kasvatusosaston numero ja teurastuspäivämäärä)

---

7. **Lintujen saapumispäivä alkutuotantopaikalle:**

---

8. **Alkutuotantopaikalle saapuneiden lintujen lukumäärä:** **kpl**

---

9. **Lintujen alkuperä**
Hautomon nimi:

---

10. **Lintuerän kasvatusaikainen kuolleisuus lähetettävässä erässä**
Lukumäärä: kpl
Prosenttiosuus: %

---

11. **Teurastettavaksi toimitettavan eläinerän terveydentila sekä tilaa koskevat tuotanto- ja terveystiedot**
Ei ilmoitettavia tietoja
Onko tilalla voimassa viranomaisten asettamia rajoittavia määräyksiä: Kyllä Ei
Tilalla havaitut poikkeamat lähetettävän eläinerän terveydessä ja kunnossa:

Oire	Eläinerän tunniste
Lantainen	
Muutoksia tuotantoa koskevissa tiedoissa viimeisen 3 kk:n aikana (esim. rehun- tai vedenkulutus)	
Muu, mikä?	

Sellaisten tautien, jotka voivat vaikuttaa lihan turvallisuuteen, esiintyminen tilalla viimeisen vuoden aikana:
Tiedot ovat jo teurastamon tiedossa _____-järjestelmän kautta

Todettu tauti	Toteamispäivä
Salmonella	
Muu, mikä?	

Muu seikka, joka voi vaikuttaa haitallisesti lähetettävistä eläimistä saatavien elintarvikkeiden turvallisuuteen (ilmoitettava vähintään viimeisen vuoden ajalta, esim. eläimille käytettävän rehun, juomaveden tai laidunten saastuminen / taudinaiheuttajien esiintyminen tilan muissa kuin teurastettavaksi lähetettävässä eläinlajissa):

Todetun tai epäillyn eläintaudin vuoksi teuraaksi menevään eläimeen tai eläinerään kohdistuva näytteenottomääräys:

12. Teurastettavaksi toimitettavalle eläinerälle annetut varoajalliset lääkkeet, varoajalliset rehut, varoajalliset lääkerehut tai varoajalliset hoidot viimeisen 30 päivän aikana, tiedot myös niistä varoajallisista lääkkeistä, joiden varoaika on ollut voimassa tai se on päättynyt viimeisen 30 päivän aikana.

Ei ilmoitettavia tietoja

Tiedot ovat jo teurastamon tiedossa _____-järjestelmän kautta

Eläinerän tunniste	Lääkkeen tai (lääke)rehun nimi, ja myyjä/valmistaja	Lääkkeen antamispäivät tai milloin lääkerehun käyttö on lopetettu (pvm ja klo)	Varoaika (pv)	Varoaika päättyy (pvm ja klo)

13. Salmonellavalvontaohjelmaan kuuluvien lintujen osalta:

Viimeisin kunnan- tai valvontaeläinlääkärin tarkastuskäynnin päivämäärä ja tulos:

Viimeisimmän ennen teurastusta otetun salmonellanäytteen tutkimuspäivämäärä ja -tulos:

14. Tiedot ja tutkimustulokset tilalla samasta eläinlajista otetuista näytteistä

- c) Taudinaiheuttajien (esim. salmonella) toteamiseksi viimeisen 3 kuukauden aikana tai eläinerän elinaikana, jos se on lyhyempi kuin 3 kuukautta, otetut näytteet silloin, kun löydökset voivat vaikuttaa eläimistä saatavien elintarvikkeiden turvallisuuteen:

Ei ilmoitettavia tietoja

Taudinaiheuttaja ja tutkimustulos (todettu/ei todettu):

- d) Kansallisen vierasainevalvontaohjelman toteuttamisen tai lihantarkastuksen yhteydessä viimeisen vuoden aikana otetut näytteet silloin, kun tutkimuksissa on todettu vierasta ainetta yli maa- ja metsätalousministeriön vierasaineasetuksessa 1/EEO/2007 sallitun määrän:

Ei ilmoitettavia tietoja

Todettu vieras aine:

---

15. Tilan samassa eläinlajissa todetut lihantarkastuslöydökset viimeisen vuoden aikana

Ei ilmoitettavia tietoja Tiedot ovat jo teurastamon tiedossa _____-järjestelmän kautta

Alkutuotantopaikan samassa eläinlajissa todetut lihantarkastuslöydökset, jotka ovat aiheuttaneet useita koko- tai osaruhon hylkäyksiä samassa teuraserässä taikka toistuvia koko- tai osaruhon hylkäyksiä eri teuraserissä:

---

16. Sen eläinlääkärin nimi ja yhteystiedot, jonka palveluja tilalla tavallisesti käytetään

Tiedot ovat jo teurastamon tiedossa _____-järjestelmän kautta

---

17. Lisätiedot

---

18. Vakuutus, päiväys ja tuottajan tai eläimen omistajan (ilmoituksen antajan) allekirjoitus

Vakuutan tällä lomakkeella ilmoittamani tiedot oikeiksi.

Päiväys

Allekirjoitus
